

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 40 K. Letno 480 K
Inozemstvo:
Mesečno 50 K. Letno 600 K.
Oglasi: enostopna min vrsta za
enkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLAVIJA

Plačano do:
Licejalna knjižnica
Pavšalni franko.
Ljubljana.

Uredništvo:
Wolfova ulica 1A. Telefon 360
Uprava:
Marijin trg 8. Telefon 44
Rokopis se ne vračaja.
Vprašanjem je priložiti znamko
za odgovor.

Politični položaj.

Zagreb, 16. nov. »Jutarnji list« poroča iz Beograda, da se je demokratski klub na svoji včerajšnji seji v večini izjavil proti predlogu radikalcev, da se demokratom odstopi listnica zunanjega ministrstva za notranje ministrstvo, vendar pa so se demokratski izjavili pripravljeni odstopiti finančno ministrstvo. Z ozirom na sklep demokratskega in radikalnega kluba se ima sprejeti odločitev glede vprašanja prenosne vlade sporazumno v obeh klubih. — Kakor poročajo iz Beograda »Novosti«, sodijo v parlamentarni gotovo, da bodo radikali popustili v svojih zahtevah, ki so jih postavili za pogajanja z demokratami.

Zagreb, 16. nov. »Večer« poroča iz Beograda, da je Ljuba Davidović posetil na povabilo min. predsednika Pašića. Pašić je Davidoviću sporočil, da je radikalni klub naložil za koalicio, da pa soglasno zahteva, da se mu mora prepustiti.

Cudno stališče velike antante napram Jugoslaviji v albanskem vprašanju.

Pariz, 16. nov. (Izv.) Veleposlaniška konferenca in pa zveza narodov se bosta ponovno sestali, da proučite protestno noto Jugoslavije v zadevi albanskih meja. Ako bi se Jugoslavija odločitvi obeh faktorjev

listnica notranjega ministrstva. Nadalje je izjavil, da ni potrebno, da bi vlada predložila demisijo, pač pa naj dela s parlamentom in se naj medtem izvedejo pogajanja. — Davidović je izjavil, da so bile na seji demokratskega kluba odklonjene zahteve radikalcev, naj se jim pri-pusti listnica notranjega ministrstva. Sklepe in odgovor demokratskega kluba bo sporočil Davidović min. predsedniku Pašiću danes zvečer.

Beograd, 16. nov. Snoči je bil vodja demokratske stranke Ljuba Davidović pri min. predsedniku Nikoli Pašiću, ki je Davidovića obvestil o znanih sklepih radikalnega kluba glede novega sporazuma z demokratami. Na snočnji seji demokratskega kluba, ki je sledila temu posvetu, je Ljuba Davidović sporočil klubu izjavo Nikole Pašića. Demokratski klub se je o tej izjavi posvetoval, vendar pa ni sprejel nobene sklepa.

ne marala pokoriti, namerava velika ententa na predlog Lloyd Georja pričeti s prisilnimi odredbami, katerih prva bi bila popolna blokada Jugoslavije.

Iz zakonodajnega odbora.

Beograd, 16. nov. (Izv.) Plenum zakonodajnega odbora je na svoji današnji seji razpravljal o uzakonjenju pooblaščenja finančnega ministra, da zamore po odobrenju ministrskega sveta znaredbo regulirati promet z devizami in valutami. Kar se tiče kurza srebrnih kron, perperjev in dinarjev, se je pozvalo finančnega ministra, da predloži načrt uredbe, kako bi se dalo ta denar vzeti iz prometa, da se srebro ne bi izgubilo v inozemstvo. Odobren je nadalje zakon, s katerim se vlada pooblašča, da more sklicati nujna posvetovanja za likvidacijo avstro-ogrskih banke. Nadalje se je razpravljalo o nagradah davčnim uradnikom za izterjane davke. Dr. Zernjav je pojasnil, da je bil tozadevno odsek razdvojenega mnenja, da pa je on in veliko članov odseka za to, da se dovolijo te nagrade. Zastopnik fi-

nančnega ministra kakor tudi nekateri poslanci so se izjavili, da je taka nagraditev neizbežna dokler traja sedanje izjemno stanje v državi. Konečno se je dosegel kompromis, da se naj te nagrade dovoljujejo le še 2 leti. Proti predlogu so govorili Jaska Marković in Voj. Lazić, za predlog pa poslanci Andjelčič, Zečev in Magovčević. Z ozirom na deljeno mišljenje izjavil je nato dr. Zernjav, da odsek ta svoj predlog umakne. Nato se je o predlogu glasovalo ter je bil sprejet z 12 proti 9 glasovom. Jutrišnja seja se bo vršila ob 9. uri dopoldne z istim dnevnim redom. Današnja seja je bila zelo burna ter je bila vlada v nevarnosti, ker so nekateri poslanci nastopili proti dodatkom uradništvu. Pričakuje se, da bo tudi jutrišnja seja zelo živahna.

Konec nemške volaške sile.

London, 16. nov. (Izv.) Zastopniku »Manchester Guardian« je podal general Nollet predsednik komisije za razorožitev Nemčije sledeča pojasnila: Po njegovem prepričanju, ki temelji na preiskavah po vseh kotih Nemčije, kjer bi moglo biti skrite zaloge orožja je Nemčija sedaj v resnici popolnoma razorožena. Vse utrdbe so popolnoma izpraznjene, izročenih, oziroma uničenih je bilo doslej 4000 oblegovalnih topov, 82.800 navadnih topov, 11. minometov,

84.000 strojnih pušk, 4.200.000 manjšega orožja, 32.000.000 granat, 50 tisoč municijskih vagonov, 55.000 vojaških vagonov, 11.000 poljskih kuhinj, 1.800 mostov in velika množina manjšega vojnega materiala. Fizično je Nemčija kot vojaška sila s tem trenutkom prenehala obstajati. Te izjave generala Nolleta so tem važnejše, ker se je le ta doslej o razorožitvi Nemčije izražal vedno jako pesimistično.

IZ DEŽELE ANARIHIJE.

Rim, 15. nov. Kakor poroča »Polo d'Italia« odpoveduje Mussolini mir s socialnimi demokratami, ker so v Rimu skupno stavkali s komunisti. Boji med fašisti in komunisti se nadaljujejo predvsem v Toskani. Na obeh straneh je bilo nekaj mrtvih. Rim, 15. nov. Radi meznega gibanja kovinskih delavcev je bila proglašena splošna stavka v Liguri, Posadi in Julijski Benečiji. Stavka železničarjev v Neapolju ponehuje.

SKLICANJE ITALIJANSKE ZBORNICE.

Rim, 15. nov. Zbornica je sklicana za 24. t. m.

GLASOVI O NAŠEM POSOJILU V BELOJI.

Beograd, 16. nov. »Jutarnji list« poroča iz poučenega vira, da je naš državi stavljen belgijski konzorcij zelo ugodno ponudbo za najetje zunanjega posojila. Belgijci zahtevajo samo obrestovanje in nobenih drugih koncesij ali privilegijev. Ta ponudba je izmed vseh ostalih najugodnejša. Medtem pa prinašajo »Novosti« razgovor svojega beograjskega dopisnika z belgijskim poslanikom, ki ni samo izjavil, da ni dobil nobenega potrdila te vesti, temveč tudi, da je gotovo neosnovana. Belgija je sedaj sama vezana

pri obnovi svojih upoštenih pokrajin oziroma pri plačevanju obveznic v Ameriki tako, da bi tako posojilo v tem trenutku ne bilo mogoče.

OLAJŠAVE DIJAKOM GLEDE ZEL. VOŽENJ.

Zagreb, 16. nov. »Riječ« poroča iz Beograda, da je minister za promet odobril dijakom vseh srednjih šol in učencem ljudskih šol 75 odstotni popust na železnih in ladjah. Dijaki, ki prosijo za ta popust, morajo predložiti šolske legitimacije s fotografijami. — In novinarji? (Op. ured.)

NEMŠKI PRESTOLONASLEDNIK IN NJEGOVA SPOROGA PRI EKSCESARJU VILJEMU.

Rotterdam, 16. nov. (Izv.) Nemški prestolonaslednik in njegova soproga sta dospela v Door v posete k bivšemu nemškemu cesarju Viljemu.

MEDNARODNA DONAVSKA KOMISIJA.

Praga, 16. nov. (Izv.) Mednarodna donavska komisija bo začela s 1. decembrom posloovati v Bratislavi. Nje poslovni prostori se bodo nahajali v mestni reduti, ki se je v to svrhu primerno preuredila.

Čitajte in naročajte »Jugoslavijo«

POLJSKA NOTA RUSIJI.

Varšava, 15. nov. Začasni poljski opravniki poslov v Moskvi Knol je poslal Cicerinu noto glede izvedbe določil riske pogodbe. Ta nota ugotavlja, da je od ratifikacije preteklo že šest mesecev, pa Rusija še ni izpolnila nekih obvez napram Poljski. Poljska vlada mora s obžalovanjem ugotoviti, da sovjetska vlada lojalno še nobene točke te pogodbe ni izpolnila, pogodbe, ki je bila podpisana in ratificirana po najvišjih sovjetskih oblasteh. Nasprotno, kljub vsem obvezam in slovesnim zagotovilom sovjetske vlade, ki je izjavila, da je pripravljena dati poljski državi vse, kar ji pristaja, se je vztrajno in sistematično vzdrževala izpolnjevanje določil pogodbe. Način sovjetske vlade je metoda neprestane sabotaže. Vse točke pogodbe od prvega do zadnjega oddelka je sovjetska vlada kršila. Naj zadošča, da se opozori na noto komisarja za zunanje zadeve z dne 10. julija, v kateri se večkrat zatrjuje, da se bodo vsa vprašanja, ki so navedena v pogodbi takoj uredila, kakor hitro bo poljska vlada vzpostavila svoje diplomatske odnose s sovjetsko Rusijo. Toda sovjetska vlada ni držala besede. Po vzpostavitvi diplomatskih odnosov je nastala nespornost in kršitve pетеga člena pogodbe. Poljska vlada je z brezobzirno potrpežljivostjo sprejemala nova zagotovila in obljube potvrditi sovjetskega zastopnika v Varšavi. Toda vsi roki za plačanje odškodnine za prevoznih material so potekli, toda nič ne kaže, da bi vojaška vlada nameravala v resnici izpolniti svoje obveznosti. V teh okoliščinah mora poljska vlada dvomiti, ali je sovjetska vlada sploh zadošča, izpolniti sprejete obveznosti, med temi tudi obveznosti napram Poljski, katere so bile slovesno ratificirane in katerih izvedba se obljublja že šest mesecev. Poljska vlada pričakuje tokrat namesto novih obljub od sovjetske vade neposredno in takojšnjo izvedbo obveznosti, katerih rok, ki je bil predviden v pogodbi, je itak že zdavnaj potekel.

NOVA KONSTELACIJA STRANK V AVSTRIJI.

Pariz, 16. nov. (Izv.) Journal de Debats je mnenja, da je izid habsburške avanture in madžarske krize ojačilo stališče avstrijskega kabineta Schorba ter sklepa, da bo prišlo v avstrijskem parlamentu do čim ožjega sodelovanja med socialnimi demokratami in velenemci, ki se boje reakcije. Vsi tedga upa da bo prišlo do rekonstrukcije avstrijskega kabineta, ki bo imel odločnejši nastop proti sedanjim habsburškim elementom, kakor se je to dogodilo do sedaj.

BURŠKO VPRAŠANJE.

Dunaj, 16. nov. Avstrijska vlada je entente mislile in kotom madžarskega poslanika na Dunaju tudi madžarsko vlado obvestila o svojem stališču v vprašanju ljudskega glasovanja v Sopronju in okolici in upa, da prejme že v prihodnjih dneh v zmislu avstrijskih želja predelani plebiscitni pravilnik. Medtem se nadaljuje zasedanje Burške z izjemo glasovalnega ozemlja in prevzemane dežele po avstrijskih upravnih oblastih.

Dunaj, 16. nov. (Izv.) Zasedba Burške in prevzete zasedenih pokrajin se nadaljuje po določenem načrtu. Sodi se, da bo poslala Italija svoje čete h glasovanju v Sopronju in okolici. Vsem 66 glasovalnim komisijam bodo prideleni zastopniki Avstrije. Glasovanje se bo pričelo najbrže že 27. t. m. — V zadnjem času so se le v notranosti Zapadne Ogrske pojavile posamezne tolpe, ki so se pa že povsodni umaknile.

Dunajsko Novo mesto, 16. nov. (Izv.) Večji del oboroženih tolp v Zapadni Ogrski se je moral umakniti na povelje madžarske vlade. Le nekatere posamezne tolpe se še potikajo v onih krajih, ki dosedaj niso še zasedeni. To so pa one vstaške tolpe, ki se ukazom budimpeštanske vlade nočejo pokoravati. Ni pa vzroka za bojazen, da bi prišlo do resnih spopadov s temi tolpmi.

IZ SOVJETSKE RUSIJE.

Nauen, 16. nov. Po neki vesti iz Rige, so v sovjetski Rusiji pričeli sestavljati sezname ruskih predvojnih dolgov, kakor tudi sezname onih nacionaliziranih industrijskih in trgovskih podjetij, ki so bila prej last inozemcev.

Washingtonska konferenca.

Gospodarska deruta, ki jo je prinesla s seboj svetovna vojna, ni oškodovala vseh svetovnih držav v enaki meri. Trpele so predvsem premagane evropske države in njih naslednice, med katere štejemo po pretežni večini našega državnega ozemlja tudi mi, potem pridejo na vrsto zmagovite evropske države, medtem ko nekatere države, predvsem prekomorski državi Amerika in Japonska, ne le da nista utrpeli nikake škode, temveč sta si vsled vojne gospodarsko celo opomogli in se povzpeli do nedosežne gospodarske moči. In tako prihaja Evropa na washingtonsko konferenco kot kontinent družega reda in zgodovina prihodnjih let očitno ne bo osredotočena okoli Sredozemskega in Atlantskega oceana, temveč se bo vodil glavni boj za in na bregovih Tihega oceana.

Večkrat že smo spregovorili o nalogah, ki naj jih reši washingtonska konferenca. So to predvsem dosega sporazuma med Ameriko in Japonsko in s tem v zvezi stuječa svetovna razorožitev. Anglija s svojim kolonialnim sistemom in s svojimi pomorskimi silami drži v svojih rokah ključ do teh problemov. Anglija bo vsled tega odločujoči faktor v vseh teh vprašanjih, od katerih rešitve je odvisen mir prihodnjih desetletij. Neuspeh washingtonske konference bi imel za posledico bližnjo eksplozijo na daljnem vzhodu, ki bi nas sicer ne direktno, toda vsled tega v svojih posledicah nič manj katastrofalno zadela.

Izgledi niso preveč rožnati. Interesi konkurentov so preveč diametralni, da bi bilo upravičeno upanje na gladek potek konference in pozitivno razrešitev vseh nasprotij. Toda naj se doseže kompromis že na ta ali ta način, vključ vsemu bo ozročal vsak sporazum en faktor, katerega zastopniki velesili na washingtonski konferenci očitno premalo upoštevajo.

Je to Rusija. V vseh vprašanjih in problemih, ki so se tikala Tihega oceana, je do leta 1917 igrala Rusija veliko vlogo in nobena konferenca bi ne mogla iti v teh vprašanjih preko nje. Danes pa Rusija nima na washingtonski konferenci niti oficelnega, niti neoficelnega zastopnika in jasno je, da Rusija tudi dogovorov washingtonske konference ne bo niti najmanj upoštevala, kakor hitro bo dosegla moč, da se jim lahko upre.

Ta okolnost, da se zastopniki velesil niso potrudili, pridobiti za washingtonsko konferenco tudi Rusijo, postavlja vse eventualne uspehe te konference v problematično luč. Jasno namreč je, da desolatno stanje v Rusiji ne more več dolgo trajati in da se bo ruski narod na eden ali drug način tekom prihodnjih let gospodarsko zopet postavil na noge. S tem pa postane Rusija zopet tudi politična velesila, s katero bo treba računati tudi v vseh vprašanjih tihočih se Tihega oceana.

Iz washingtonske konference.

Washington, 15. nov. Posebni poročevalci »Agence Havas« poročajo: Konferenca je bila odprta ob enajstih dopoldne. Na predlog državnega tajnika Hughesa je odobrila konferenca sklep, da se sestavi posebna komisija, ki se bo pečala z razorožitvijo na morju in druga komisija, ki se bo pečala z vprašanjem Daljnega vzhoda. Vodje delegacij so dali nato svoje privoljenje za ta predlog. Anglija, Japonska, Italija in Francija pa so se izjavile tudi glede Hughesovega predloga. Balfour je obrazložil posebno stališče Anglije, ki obstoji v tem, da je posebno zainteresirana v vprašanju mornarice. Vprašanje razorožitve na morju bo dovedlo tudi do razpravljanja o vprašanju razorožitve na kopnem, ki bo prišlo na dnevni red pozneje z drugimi podrobnimi ukrepi vred. Schanzer je izrazil splošno zadovoljstvo italijanske delegacije. Bland je izjavil da stopa po stopinjah Hughesovih. Z veseljem je ugotovil, da je te predloge odobrila tudi Anglija in izjavil, da tudi Francija ni popolnoma ravnodušna v vprašanju razorožitve na morju in poudaril, da je to vprašanje posebno važno zato, ker gre

za tem, da se v bodočnosti prepreči vojne grozote. Ko bo prišlo na dnevni red vprašanje razorožitve na kopnem, bo Francija gotovo glasovala za ta predlog. Treba pa je deovati tudi na to, da bo v prihodnje izključena vsa ta ofenzivna akcija na morju. Seja je bila končana opoldne, prihodnja seja bo 16. t. m.

Washington, 15. nov. Odposlanci petih velesil so izročili načrt za razorožitev na morju tehn. komis., da ga prouči. V tej komisiji bo vsak narod zastopan po enem admiralu.

Nauen, 16. nov. Kakor poroča »Daily Telegraph«, sodijo v Ameriki, da bo washingtonska konferenca trajala najmanj dva meseca.

Praga, 15. nov. Ministrski predsednik dr. Beneš je izjavil zastopstvu izvrševalnega odseka nemške parlamentarne zveze, ki ga je nocoj posetil, med drugim tudi to, da se bo vlada še podrobno bavila z dogodki v Kraslicah in da pri tem ne bo postopala ozkosrdno, kar bi lahko izkazalo mnenje, da se hoče vlada maščevati nad prebivalstvom, ker se ni odzvalo vpoklicu mobilizacije.

Nauen, 16. novembra. (Brezlično.) Kakor poroča boljševiški tisk, je na železnih sovjetske Rusije uveden radi pomanjkanja delavcev 12-urni delovni čas.

Moskva, 16. nov. Umrljivost radi lakote grozno napreduje. Samo v okraju Bogatirju je umrlo 4400 oseb.

ZEMLJORADNIŠKI KONGRES.

Velika Plana, 16. nov. Koncem drugega dne svojih posvetovanj je sprejel kongres zemljoradnikov nova pravila zemljoradniškega saveza ter izvolil 26 delegatov okrožnih svetov in kooperiral 6 članov intelektualcev v vrhovni svet. Kongres je potem izvolil začasni izvrševalni odbor 10 članov, v katerega so bili imenovani zastopniki vseh naših pokrajin, medtem ko bo za predsednika bržkone izvoljen g. Komandinič. Kongresa se je udeležil tudi delegat češke agrarne stranke, član češkoslovaške gornje zbornice in rajnik zelene internacionale Fr. Hybš. Zvečer je odpotovala skupina zemljoradnikov v Beograd, kjer so priredili pred kraljevo palačo veliko ovacijo kralju, ki jih je z okna prsno pozdravljaj. Kralj bo baje danes sprejel v avdijenci 12 seljakov iz raznih pokrajin naše države.

BORZNA POROČILA:

Zagreb, 16. nov. Devize: eBrlin 110 —116, Dunaj 4.80—5.20, Bukarešta 184 —188, Budimpešta 29.75—31, Italija 1250—1290, London 1100—1115, Pariz izplačilo 2030—2035, ček 2020—2025, Praga 303—311, Švica 5200—0. Valute: Dolari 270—285, avstr. krone 0—6.50, carski rublji 15—20, češkosl. krone 200 —304, nemške marke 125—130, lejt 183 —0.

Dunaj, 16. nov. Devize: Amsterdam 198.950—199.050, Zagreb 2098 —2102, Beograd 8390—8410, Berlin 2297 —2303, Budimpešta 615.50—618.50, London 22.490—22.510, Milan 23.390 —23.410, Newyork 5718—5722, Pariz 40.730—40.770, Praga 6072—6078, Sofija 3020—3030, Varšava 158—160, Curih 107.975—108.025. Valute: Dolari 5678—5682, bolg. levi 2845—2855, nemške marke 2317—2323, angl. funti 22.290 —22.310, franc. franki 40.380—40.420, kol. gold. 196.950—197.050, ital. lire 22.840 —22.860, jugosl. dinarij (tisočki) 8380 —8400, poljske marke 153—155, rom. lejt 3745—3755, švicarski franki 106.975 —107.025, češkosl. krone 6022—6028, madžarske krone 615.50—618.50.

Curih, 16. nov. Devize: Berlin 2.05, Holandija 183.50, Newyork 529, London 21.01, Pariz 38.37, Milan 22, Praga 5.50, Budimpešta 0.50, Zagreb 1.90, Bukarešta 3.50, Varšava 0.15, Dunaj 0.17, avstrijske krone 0.12.

Radik. stranka srečno na mrtvi točki.

Interesantom je bil odpor vseh političnih strank in obeh narodnosti proti polzkusu, v povečini osebnem interesu ustaliti še sedmo stranko. Ostre kritike drugih listov mi omogočajo, da ostanem stvaren in pojasnilu, ki ga hočem v nastopnem podatki javnosti o tem pokretu in njegah posledicah.

Organizacija rad. stranke »vom Rinzquell bis Kulpastrand« je prevzel dr. Ivan Sajovic, odvetniški koncipient v pisarni dr. Fliega v Kočevju. Zanimiva je pot in njene postaje organizatorja v radikalno stranko. Ob prevratu je dr. Ivan Sajovic kot naslednik poslanca Skupja v predsedstvu »Narodnega sveta« prevzel vodstvo kočevskih Slovencev. Še kot tak pa je organiziral JDS, kar pa mu je SLS posebno zamerila ter trdila, da je svojo funkcijo kot predsednik N. S. izrazil v strankarske namene. Zivahneša agitacija s strani SLS je kmalu svoje prišaste izvalila iz dr. Sajovičevega tabora, kar je bilo tem lažje, ker je imela SLS vladu v svojih rokah.

Območje prej dobre razvite organizacije SDS je skrhlo na mesto Kočevje in v bližnjem okolico. Po deželi pa so ostali skoro osamljeni redki zaupniki. Po preteku par mesecev pa je njen voditelj in predsednik dr. Sajovic izrazil dalekosežen spor v organizaciji, ki se je vsled dejstva, da dr. Sajovic vsled javne izrečene nezaupnice ni izvajal posledic, razbila, članstvo pa prešlo po večini v NSS deloma po deželi v SKS.

Kmalu nato najdemo dr. Sajovica v vrstah SKS, sicer ne na kakem vplivnem in vodilnem mestu, pač pa kot vodilnega uradnika pri Ekonomu. Gotovo pa so morali biti merodajni še nepojasnjeni vzroki, ki so dr. Sajovica po parmesnem delovanju omrzili tudi SKS, narkar se je vrnil v Kočevje s svojo odvetniško pripravniško prakso, zagotavlja jo, da se hoče v bodoče zanimati izključno za gospodarska vprašanja.

O kakem dejstvu vnu dr. S. na gospodarskem polju nam ni ničesar znane. Videli pa smo ga za časa borbe za kočevsko mestno občino zopet v političnem meteu in sicer javno v vrstah JDS, njega nejavno delovanje pa smo slutili pri vodstvu JDS deloma tudi pri takrat razkropljenih komunistih. Ko pa se je občinsko vprašanje končno le ni v njegovem smislu rešilo, se je dr. Sajovic zopet umaknil iz javnosti, ako izzamemo propagando za društvo hišnih posetnikov.

Javnost je tolmačila ta njegov umik s tem, da se pripravljala na novo za odvetniški izpit, ko nas je nekako meseca avgusta iznenadil z novo stranko in sicer Slovence z »Narodno radikalno«, Nemce pa z »Ljudsko radikalno« stranko.

Ustanovitev te stranke se je utedejevalo s potrebo zblizati obe narodnosti na Kočevskem k gospodarskem sodelovanju ter omiliti narodno nestrpnost v obeh taborih. Namen bi bil lep. Toda večina smatra, da se je stranka ustanovila iz čisto drugih razlogov in posebno nemški listi odkrito pišejo, da so bili merodajni le »Kadifangeliste«. Dejstvo pa

je, da bi bila vez po pripadnosti k strankam za obe narodnosti ne samo slaba, ampak naravnost škodljiva. Način političnega boja med nami nam vsak dvom izključljivo dokazuje, da se s političnim delovanjem ne more pomiriti še dokaj razdraženih duhov.

Jedro napake dr. S. koraka leži v napačnih premisah. Ustredi ekstremnim zahtevam obeh narodnosti je pač nemogoče, kakor je tudi abotno pričakovati, da bodeta obe narodnosti na ljubo in izključno korist ene ali malo oseb svoje obojestranske zahteve reducirali na kompromisno, sredno pot. Zlasti pa ne, ako propagator ne vživa zaupanja in kaže že v pričetku dvojno lice.

Da pa omilimo škodljiv vpliv že dr. S. akcija, ki se žal že kaže, hočemo še enkrat označiti naše stališče glede kočevskega vprašanja.

Naše zahteve so: Kočevski Nemci priznajo brez pridržka današnje stanje in se udeležujejo kot lojalni državljani nemške narodnosti; strpnost v družabnem življenju, spoštovanje obeh narodnosti, sodelovanje na gospodarskem polju. Nikakor pa ne zahtevamo renegatstva in odkrito pripoznavamo prednost naravnih in postopnih asimilacij, katera se lahko izvrši brez žalitve posameznika in celote.

Ta naš program lahko mirnim srcem podpisata obe narodnosti; od nas zahteva le potrpljenja, doslednost in samozavesti, od kočevskih Nemcev pa razumevanje dejanskega položaja in treznega prevdarka.

Kdor pa hoče pod tem ali onim plaščem slepomiti po Kočevskem, ta ne koristi naroda, pač pa tepta z obema nogama državni interes. Le s treznim, ne sebičnim delovanjem bomo dosegli, da ostanemo Kočevci in — kolikor bi še ne bili — postanejo dobri jugoslovanski državljani. In to je naš — cilj.

Narodajte in širite »JUGOSLAVIJO!«

Železničarjem!

Pod tem naslovom »Napreje« od 16. t. m. napada mene in mlati prazno slamo glede pragmatike za železničarje. Zveza jugoslovanskih železničarjev je določila javne shode po programu in je mene poslala v Maribor. Brzojavka, ki je bila oddana v sredo je prišla pozno in je odbor podružnice šele v četrtek zvečer na seji dobil brzojavko. Ker je torej bil rok za sklicanje javnega shoda s ozirom na dovojitve pristojne politične oblasti prekratek, je predsedstvo podružnice Maribor sklicalo zaupni sestanek, na katerem je bilo navzdolih par sto železničarjev, med temi tudi pristaji »Napreje«. Tamkaj sem poročal, golo resnico o predloženem osnutku in nič drugega. Sicer pa so se pristaji »Napreje« udeležili shoda, kjer sem poročal, tudi v Celju, Sisku in Ljubljani.

Priporočal bi gg. pri »Napreju«, da naj se informirajo pri koalicijskem odboru, katerega so dosedaj zagovarjali in naj nikar ne pričakujejo, da bodo pri bodočem skupnem nastopu vseh železničarskih organizacij za po-

šteno in pravično železničarsko pragmatiko zopet pristavljali k ognju svoj lonček kakoli politični strokovni tajniki. — nezelezičarji.

Ivan Deržić
narodni poslanec.

Problem na Tihem oceanu.

Morda lahko označimo gonilno silo vseh velikih gibanj narodov v svetovni zgodovini kot lakoto po zemlji. Zemlja, ki daje pastirskim narodom pašo za njih črede, ki se predpogoj njih obstanka, zemlja, ki daje plodna tla za obdelovanje poljedelskim ljudstvom, mora biti na razpolago v toliki množini, da lahko prehrani vse prebivalstvo. Kadar tega ni več, kadar se ljudstvo ne more več preživeti na svoji zemlji, tedaj se začne gibanje, ki prinese ali pridobitev nove zemlje ali pa padec ljudstva samega.

V zgodovini evropskih ljudstev opazujemo takih primerov dovolj. Skoro štiri stoletja je držal rimski limes, potekač od ustja Rena do ustja Donave, Germane in Slovane na njih preobljudei zemlji, kakor silna zatvornica, ob katero so tako dolgo brezuspešno butali valovi ljudstev, gladnih zemlje. Toda nazadnje je morala zatvornica vendarle odnehati in kot silna povodenj so se razlili germanski narodi po širnih deželah rimskega cesarstva, malo pozneje tudi slovanški na jug, zapad in vzhod.

Preskimo vsa sledeča tudi velika preseljevanja narodov, ne sicer tako burna, a zato nič manj izdatna. Germanov in Slovanov na vzhod, Arabcev in srednjeazijskih Mongolov na zapad — in ustavimo se pri veliki poplavi, ki je izšla v zadnjih treh — štirih stoletjih iz Evrope po vsem svetu, predvsem pa v Ameriko. Ves veliki prirastek evropskega prebivalstva se je izselil preko oceana, uničil na velikem ameriškem kontinentu domače indijansko pebivalstvo in obljulil dvojno celino na jugu in v sredini z romanskim, na severu pa z germanskim življenjem. Druga struja izselencev je zavzela južno Afriko in Avstralijo, ter severno in deloma srednjo Azijo.

V dobi, ko je na ta način Evropa našla dovolj terena za fizično ekspanzijo svojih ljudstev, je ostala Azija omejena in zaprta na stare teritorije, v katerih se je ljudstvo ramnožilo do najvišje možne mere gostote. Posebno je zgoštilo prebivalstvo v treh najrodovitnejših predelih: v Kitajski, Japonski in pa v Prednji Indiji.

Imamo tedaj ravnovesje in umirjenost med zlošno razselenimi belimi narodi in veliko napetost ter preobljudei med azijskimi ljudstvi. To nesorazmerje si daje izrazov politični napetosti, ki vlada na obalah Tihega oceana, katerega zapadna stran je domovina rumene rase in na katerega vzhodni obali je popolnoma zagospodoval došlec iz Evrope.

To nesorazmerje pa se bolj odseva iz sledečih podrobnih navedb. Glavne kitajske province kažejo na 100 prebivalcev na 1 km², dočim so obrobne province redkeje naseljene, toda zato pa tudi bolj

gorata. Japonsko otočje, jedro japonske države, ima še mnogo večjo gostoto in sicer nič manj kot 148 ljudi na 1 km², na največjem otoku Niponu pa celo nad 200. Pripomnimo naj še, da se tu prebivalstvo silno hitro množi, saj je gostota poskočila v desetih letih od 135 na 148. Previšek prebivalstva si mora iskati ekstenzijskih pogojev ali v industrializaciji ali pa v izseljevanju. V dveh smereh se trudi država, da najde izhod. Oglejmo si možnosti izseljevanja.

Izmed kolonij, ki si jih je pridobila Japonska, ima n. pr. Koreja že sama 78 ljudi na 1 km², Formoza pa celo 102; ostale so premale in ne prihajajo v poštev. Tu sedaj ne bo kaj prida mesta za japonske izseljence.

Poglejmo pa si druge dežele, v obliži Japonske. Filipini, otočje ležeče južno od Formoze, ki se nahaja v posesti ameriške Unije, kažejo gostoto 30. Za Avstralijo nima zmisla navajati številke o gostoti, ker se tam v državnem teritoriju nahajajo poleg areala tudi ozemlja malo plodna ali celo popolnoma nerodovita in imajo vsled tega navedbe o gostoti, ki ostaja povsod pod 6, le omejen pomen. Zato naj naglasimo le, da ima Avstralija še obilo kulturne zemlje na razpolago, kjer se lahko naselijo še mnogi milijoni. Današnje prebivalstvo v Avstraliji je mnogo preveč koncentrirano na mesta in domači prirastek s kmetov ga ne bo mogel vzdrževati. Kljub temu pa se dežela brani ne le »bavastih«, marveč tudi belih doselincev, boječ se prehude konkurence glede ponudbe delovnih sil.

Združene države same brez kolonij kažejo gostoto 11,2; toda dočim imajo predel ob Atlantskem oceanu vrednote kot v zapadni Evropi, pa je obljudenost v srednjem delu majhna in na zapadu minimalna. Tako imajo države na zapadu v bližini Tihega oceana: Kalifornija 8, Oregon 4, Nevada 0,4, Washington 9, Arizona 0,9, Teksas 7, Kolorado 4, ostale pa še manj ali pa vsaj ne več.

Meksiko ima samo 8 ljudi na 1 km², angleška Kanada v zapadnem delu še manj nego 1 človeka na 1 km².

Iz teh navedb je razvidno, da imamo na eni strani silno preobljudei predele rumene rase, na drugi strani pa si je belo plemo rezerviralo še ogromne prostore, ki naj čakajo skoro prazni na pozneje bele izseljence, a ostanjejo zaprti in nedostopni rumeni rasi, dasi se nahajajo v njeni neposredni bližini.

Kako se bode dalo tako razmerje vzdržati, je drugo vprašanje.

Daljni Vzhod.

Pesimistična poročila oznanjajo bližnji vihar na obalah Tihega oceana. Prokoke se nam nov veliki voz svetovne politike, ki da ga ne bo mogoče razrešiti drugače nego po prastarem receptu, že tolikokrat uporabljanem, to je z orožjem. Obeta se nam menda tam nov svetovni konflikt, morda ne mnogo ali pa nič manjši nego je bil strašni požar, katerega grozote smo preživeli ravnokar.

Washingtonska konferenca, ki se ravno te dni slovesno odvarja, se bo gibala, kakor je videti, poglavitno okrog

tega nevarnega vprašanja. Skušala ga bo rešiti ali vsaj omiliti njega nevarni značaj na razne načine. Predlaga se sporazumno zmanjšanje oboroževanja na morju, tako da bi se prve pomorske velesile Japonska, Amerika in Velika Britanija zavezale le na gotovo število bojnih ladij, ki naj jih grade, oziroma vzdržujejo.

Spominjamo pa se, da smo brali zadnja leta pred svetovno vojno o enakih poskusih omejiti oboroževanje evropskih držav. Bojimo se, da tudi to pot ta sredstva glavnega zla ne bodo odstranila, tudi ako se jim posreči, zares omejiti kolosalne izdatke za silne morske velikanke. Zakaj korenine razdora tiče pregloboko.

Glavni vzrok nesoglasja na Tihem oceanu je mlada moč Japonske. Ta država nas v mnogem oziro spominja na Nemčijo izpred vojne. Kakor je Nemčija kot pomorska velesila ter kolonijalna, industrijska in imperijalistična država vstopila v mednarodno velepolitiko šele v zadnjem delu preteklega stoletja in se pri tem zapletla v življenski spor z vsemi takratnimi kolonijalnimi velesilami, prav tako slika nam kak zgodovina Japonske v zadnjih desetletjih. Ko se je koncem preteklega stoletja krepko modernizirala in se dvignila v vrste prvih držav, je bil svet okrog nje takorekoč že oddan. Evropa in Amerika sta mu gospodovali. Tedaj pa se je posrečilo Japonski, da si je, izrabivši medsebojna nasprotstva med evropskimi velesilami, priborila vstop v imperijalistično tekmo narodov. S tiho angleško pomočjo je v mandžurski vojni premagala Rusijo, jo odrinila od neposredne bližine kitajskih mori s tem, da jo je potisnila iz Koreje, iz Port-Arturja ter iz Dalnega, ki naj bi postala izhodišče za nadaljne cilje ruske vojne in trgovske mornarice ter iz vse južne Mandžurije in celo z južnega Sahalina. S tem je bila Rusiji zaprta pot na Kitajsko preko morja in Japonska je imela odsej mnogo bolj proste roke. Nadaljno napredovanje ji je prinesel razvoj dogodkov med svetovno vojno. S tem da je zasedla Tsing-tau in se polastila celega Santunga, se je iznebila drugega nevarnega konkurenta, Nemčije. — Od ostalih ji Francija ne križa računa, ker prodira ta država v Kitajsko le z juga, iz svoje tamkajšnje kolonije Indokine, ter se njeni cilji z japonskimi ne križajo. Z Veliko Britanijo se nahajajo v zvezi in preostane še Amerika, ki je njen neizprosni sovražnik.

Japonska si je zgradila mogočno maritimno državo na zapadni obali oceana, a je posegla tudi na zapad s tem, da je Japonski pred nosom zasedla nekdašnje španske Filippine. Nasprotno pa žene izseljevalna politika Japonske na vzhod na ameriško obalo. Tako sta se tedaj na Tihem oceanu razvili dve moči: ni velesili, obe mladi, prvovrstno organizirani, podjetni in pripravljeni na vedno nova imperijalistična osvajanja. Njuju interesi se križajo, zato si medsebojno strežeta po življenju in se pripravljata na odločilni suneč. Danes na pr. zahtevajo Združene države, da se odpove Japonska vsem uspehom, političnim in gospodarskim, ki jih je dosegla na azijskem kontinentu na ruske in kitajske

Vstopnica za v ložo.

(London.)

Ko je mali sluga privedel distingvirano mlado gospo v pisalno sobo, se je z lahkim poklonom umeknil. »Mr. Joe Jenkins pride takoj,« je dejal odhajaje.

Gospa je radovedno preletela sobo z oči. Nič v tem prostoru ni pričalo, da je bivališče moža, čigar bistroumnost slovi in strahuje zločinca daleč preko evropskih mej. Na stenah je viselo nekaj starih angleških bakrorezov, po mizi pa je bilo razmetanih nestavilo časopisov in knjig. Tisti hip so se odprla vrata in pred posetnico se je ustavil Mr. Joe Jenkins.

»Čudim se, gospa,« je smehljalje izpregovoril detektiv, »da ste že zvedeli o mojem prihodu v London.«

»Snoči,« je odvrnila mlada dama, »sem slišala po naključju, da ste napravlili iz Pariza izlet na Angleško. V foyerju St. Jameskega gledališča so govorili o tem. In odkrito vam priznam, Mr. Jenkins, zelo sem vesela, da ste tu. Prišla sem k vam v jako važni zadevi.«

»Nu,« se je nasmehnil Mr. Jenkins, »ako me počasti mlada, lepa in bogata gospa iz londonske družbe ob enajstih zjutraj s svojim posetom, si res ni težko misliti, da ima v to nenavaden razlog.«

»Zares,« je potrdila mlada gospa, »in tudi to vam moram povedati: moj mož niti ne ve, da sem šla k vam. Pred dvema urama, da, pred dobršno uro nisem vedela niti jaz, da bom zdajle govorila z vami. Povsem nenadoma mi je prišlo na um. Prepričana pa sem, da bo moj mož vesel tega koraka. Saj o n je tisti, ki se je zgodil nad njim zločin.«

»Dovolite, gospa, da sedem,« je dejal Mr. Jenkins. »In zdaj vas prosim, razpovejte mi vse, kar najnatan-

»Stavim, Mr. Jenkins,« je povzela gospa, naslonivša se v svoj usnjati blazinjak, »stavim, da vam ime, ki ste ga čitali na moji posetnici, ni čisto neznan.«

»Seveda ne, gospa,« je pritrdil Joe Jenkins. »Tudi v Parizu, kjer sem bil valod do predčera, sem čital vsak dan londonske časopise. Z zanimanjem sem zasledoval obširna poročila o poroki mlade, zale edinke častitga Mr. Sutherlanda z znanim drugarjem Mr. Jamesom Wimbledonom.«

»Da,« je rekla mlada žena in nagel smehljalj ji je preletel obraz. »Ta možitev je bila že več let srčna želja mojih roditeljev. Nemara vam je znano, da je moj oče bogat mož. In tudi Mr. Wimbledon, moj soprog, je dedič bogate in znane draguljarske veletrgovine Wimbledon Brothers.«

»Mari je on edini lastnik?«

»Da. Oče mi je umrl pred šestimi leti; od tistih dob je James malone potrožil promet svojega podjetja. Ni še dolgo tega, ko je vse govorilo o njegovih velikopoteznih spekulacijah v Amsterdamu in Parizu... Z Mr. Wimbledonom sem bila od vsega začetka gotova, da me ne snubi zaradi mojega denarja — saj veste, kako se rado godi bogatim dekletom! Seveda pa moja dota niti Jamesu ni bila odveč. Jasno je bilo, da bo prej ali slej lahko s pridom vložil denar v svoje velike transakcije.«

»To se pravi,« je vprašal Mr. Jenkins obotavljaje, »da ste dobili od gospoda očeta znatno doto?«

»25.000 funtov šterlingov,« je odgovorila mlada gospa.

»Pol milijona šillingov,« je dejal Mr. Jenkins z izrazom priznanja.

»Lepa vsota!«

»Poroko sva praznovala, kakor morda še pomnite, prve dni aprila v Claridgevem hotelu z velikim sijajem. Nato sva se odpeljala za mesec dni na Kanarske otoke; vrtni sva se hotela

10. maja. Oče nama je kupil medtem v Kensington-Goru hišo in jo je opremil od vrha do tal. Moja mama, ki je zelo skrbna in previdna ter silno navezana name, je že naprej najela služinčad, z naročilom, da mora dne 10. maja nastopiti službo v najinem domu.«

»Kako, gospa?« se je oglasil Mr. Jenkins, gledaje na koledar. »Danes smo vendar šele 6. maja...«

»To je čista resnica,« se je nasmehnila lepa gospa. »Brž vam povem, zakaj... Brezdelno življenje v Teneriffi je kmalu preselilo mojemu možu. On, ki je vaju delati dan na dan od devetih zjutraj do petih popoldne, ni imel tam drugega posla nego kopati se, jadovati in jesti, brez kakršnekolik izjembe. V začetku maja mi je izjavil, da ne more več tako živeti. Zaradi tega sva sklenila se vrniti v London še pred napovedanim rokom. To vrnitev sva si mislila povsem romantično: dospeti v London takorekoč inkognito in preživeti v najini novi hiši v Kensington-Goru nekaj prijetnih samotarskih dni. Svoj namen sva izvršila. Niti mojih roditeljev nisva obvestila o vrtnitvi; le nekaj kupčijskih prijateljev je vedelo zanjo, zakaj James je imel z njimi takoj po najinem prihodu dolg posvet.«

»A posli?« se je oglasil Mr. Jenkins.

»Niti poslov nisva vznemirjala,« je smehljalje odgovorila mlada žena. »Prav nič strašno se nama ni zdelo životarihi nekaj dni povsem na samem in obedovati v restoranu. Zadnje dni sem celo sama kuhala, zakaj v Lousannu sem se učila kuharstva. In lahko se pohvalim, da nama je teknilo izvrstno.«

»O tem sem prepričan, gospa,« je dejal Mr. Jenkins z vpludnim nasmehom. »A smem li vprašati...«

»Takoj, Mr. Jenkins, mu je poslegla gospa v besedo. »Oprostite, če

govorim preveč o svoji mladi zakonski sreči. Kmalu boste videli, da je bil ta uvod potreben... Nu, tako sva sedela tudi snoči ob polsedmih pri večerji, ko je zdajci pozvonilo. To je bilo že samo po sebi čudno, ker vendar nihče ne ve, da sva v Londonu. Nekatrup osupel je hitel moj mož odpirat. Bil je deček z brzojavnega urada; izročil je mojemu soprogu pnevmatiško pismo, v katerem je bila vstopnica za ložo v St. Jameskem gledališču. Vstopnici je bil priložen listek z besedami:

»Ugenita, kdo vama pošlje to ložo!«

»Nu, midva si nisva dolgo belila glave.«

»Vstopnico je utegnil poslati Mr. Atkinson, dolgoletni kupčijski prijatelj mojega moža, ki nama je izkazal že zaročencema nemalo majhnih pozornosti; ali pa naju je hotela iznenaditi prijateljica, katero sem srečala včeraj zjutraj na Oxfordski cesti. Vsekako sva sklenila se okoristiti z doblijeno vstopnico, zlasti, ker so igrali Bernarda Shawa, ki je moj najljubši pisatelj. Vzela sva tedaj avtomobil in sva se odpeljala v gledališče.

A zdaj sledi nekaj nezalisanega. Ko sva bila ob poldvanajstih zopet doma, se ključ ni dal spraviti v ključavnico. Le z velikim trudom se nama je končno posrečilo odpreti vrata. Nič prida ne sluteti sva hitela po stopnicah. In res: vrata Jamesove pisalne sobe so bila odprta, čeprav sem dobro vedela, da sem jih zaklenila. Napravila sem luč; najin prvi pogled je padel na blagajno, ki je bila vlomljena. Vlomljena in oropana: kasete, v kateri je bila spravljena vsa moja dota in razen tega še velik del soprogovega imetja, ni bilo nikjer.«

»To ni nič čudnega,« je odgovorila mlada žena. »Moj mož je nameraval za današnji dan večji nakup. V to syrho se je založil z gotovino — zlasti še, ker je danes bančni praznik.«

»Vstopnica za v ložo se je obnesla svojemu darovatelju,« je dejal čez nekaj časa Mr. Jenkins z mrklm nasmehom.

»Se tisto uto sva šla na policijo. Ta je ugotovila dejansko stanje in nama je obljubila, da nama kmalu kaj sporoči... Leško si mislite, Mr. Jenkins, da nisva bogve kako sladko spala. Danes pa, ko sem se peljala dopoldne po opravkih v City, sem se zdajci spomnila vas, Mr. Jenkins. Brez dolgega oklevanja sem poklicala izvoščka in sem se pripeljala v Brixton.«

»Nu, gospa Wimbledonova,« je dejal detektiv, »veselilo me bo, če vam bom mogel koristiti. Povejte mi, prosim: imate li kako sumnjo?«

Mlada žena je nekoliko pomislila. Nato je rekla: »Ne, sumnje nimam prav nikake.«

»Kaj je bilo v blagajni razen ukradene kasete?«

»Kupčijske listine in trgovske knjige.«

»Ali so te ostale?«

»Razen denarja ne manjka ničesar.«

»Koliko ljudi ve, da ste v Londonu?«

»Pet ali šest.«

Jenkins je pogledal na uro. »Kje je zdaj Mr. Wimbledon?«

»V svoji pisarni v Philpottski ulici.«

»In kdaj se vrne?«

»Ob šestih zvečer.«

»Pričakujte me, prosim, ob petih in napravite mi dotlej spisek oseb, ki jim je znano, da ste se vrnili v London.«

(Dalia neizhoda...)

stroške. V Uniji je na vladi stranka, ki je že od nekada imperijalistično in bojevit razpoložena, zato je razumljivo, da se pričakuje potek washingtonske konference z nemalo napetostjo. Kajti pod perspektivo očrtanih nasprotij bodo tudi razprave o razorožitvi brali s primerno skepom in s praviim umevanjem.

Angleško stališče je kakor že tolikokrat v zgodovini: vloga razsodnika in drugega tretjega, ki odnese — dobiček. Tega mesta se London ne bo odrekel tako kmalu, pa naj nam njega diplomati kažejo tak ali drugačen obraz. Bržkone tudi v Washingtonu ne.

Vojni invalidi in odprava ministrstva za socijalno politiko.

Nekaj dni poročajo časopisi, da naj bi se v Beogradu odpravilo ministrstvo za socijalno politiko ter razdeliti njegove posle med druga ministrstva. Ta stvar precej zanima nas invalide, vdove in sirote ne le Slovenije, nego cele države, ki je ne smemo prezreti. Možno, ki je bil ta famozni predlog, pač nima instanci na ustanovah, ki so v področju ministrstva za socijalno politiko, niti ni bil poznal bodo tisočev in tisočev, ki imajo pravico do teh ustanov. Vojnim invalidom, vojnim vdovam ali sirotam pač tudi ne more biti vseeno, ali obstoja ministrstvo ali ne. Vemo tudi, da, čim bližje ministrstvo razcepi in dodeli posamezni oddelki drugim ministrstvom, tem bolj posamezni oddelki avtoriteto, tem manj odgovornostjo in tem manj skrb za breme, ki je v nasprotju z interesi dotičnega ministrstva. Predlog za odpravo ministrstva za socijalno politiko ni atentat na ministra, ampak na zastoje invalidov, vdov in sirot in delavsko varstvo. Zaradi tega je potrebno, da se upro takemu predlogu vsi krogi naše države. Ne maramo izrabljati dogodka politično, ker gre za stvar. Vendar pa moramo v razumevanje pojasniti naše stališče napram ministrstvu.

Kdo je minister, nas pri tem vprašamo ne briga in tudi ni naš namen, da zagovarjamo sedanjega ministra za socijalno politiko. Prepričani smo, da bodo politični boji vedno odpirali socijalne delo, ki v teh razmerah niti ne more ustrezno potekati, ker je odvisno tudi od drugih resortov.

Imamo dokaze. Sedanji minister namreč kredit za ustanove, zavode in druge potrebnim vojnimi invalidom. Na zahtevo dobri kratak odgovor: Nema novaca. In na cedilu sta naletel in minister. Najvažnejši argument je, da to ministrstvo žre milijone. Kričali pa ne pomislijo, da se v enem ali dveh letih ne more obrestovati glavnica, ki je položena za sirote in izobrazbo invalidov. Gospoda nepomislili, da je ta institucija problematična, ki nosi obresti v splošnem. Milijoni, ki smo sprejeli, ali jih sprejeme morebiti posamezne osebe, so bile le kaplja v morje. Nezadostne so bile te investicije. Da ne bomo hodili po ovinkih, povejmo naravnost:

Država, tvoja prokleta dolžnost je, da ti po svoji krivdi padli v milost in ne moreš ti jo! Tvoja dolžnost je, da jim zagotoviš eksistenco, če si je brez pomoči sam! To resnico nemore nihče zanikati! Na enkrat je uprava tega ministrstva predraga. Predlagatelj je stalni predlog na zahtevo radikalcev. Predložiti bi bilo govoriti sedaj o delovanju ministrstva za socijalno politiko: kar je bilo to ministrstvo pa je bilo tudi v preteklosti.

Atentat, ki ga je napravil g. Trikoval, ni bil namenjen samo ministrstvu ali ministru, marveč v prvi vrsti nam invalidim, sirotam, vdovam, dobrovoljcem, vojni obrtnikom, raznim uradom in političnim institucijam.

Napad je zahvala za vse one žrtve, ki za zasluge, ki jih je imelo ljudstvo, so svojo domovino. Sedaj si ogledimo ministru, ki drži vajeti dveh fotelov, kar zahteva »idealni predlog radikalcev«. Delokrog ima velik, toda brigit se ne morejo socialno politiko se nemore; čisto enajša tudi v nasprotju z delokrogom drugega ministrstva. S tem nastanejo težave.

Najna pa je trditve, da bodo druga ministrstva lažje nabavila vse sredstev socialne namene, kakor posamezni ločeni oddelki po raznih ministrstvih, ki jih nihče ne upošteva. Z odpravo ministrstva za socijalno politiko, bi osnovali nekaj novih šefovskih stolčkov, kamor bi podtaknili nekaj načelnikov, inšpektorjev, komisij itd., ki ne bi imeli nika socialne pojmov o socialnem delu. Namreč tako ne more biti vseeno, ker bi se tako izpremembo izvršeno še to, kar smo si pridobili. Strel je nameril na invalidov, ki so bili v vojni. Strel, ta življenjski projekt mi dobro čutimo, zato to protestiramo najodločneje. Pomoči tovarišev, da preprečimo doli bede in da se usposobimo za produktivno delo.

Gospoda, to vprašanje ni malenkostno. Država naj se pobriga za dobrobit svojih državljanov! To je njena naloga!

Socijalna zakonodaja, pospeševanje narodnega zdravja, zaštita ekonomsko slabih, vprašanje invalidov, vojnih vdov in sirot, odprava družinskih zla, zaštita dece, ureditev delavskih razmer, delavsko varstvo, vse to spada v delokrog ministrstva za socijalno politiko. In kdor hoče vzeti garancije za tako delo, zagovarja grdo reakcijo.

Dolžnost strank, dolžnost poslancev je, da se upro atentatu, če hočejo ohraniti zaupanje volilcev. Zlasti pa imajo interese invalidi, dobrovoljci in delavske organizacije, da z vso vehemenco protestirajo proti odpravi ministrstva za socijalno politiko.

Ne dotikajte se ustanov, ki tičijo velike večine državljanov, ki imajo v državi specialne interese kot vojni invalidi, dobrovoljci in razred delovnega sloja!

Samo živeti hočemo in koristiti v ugodnih socialnih razmerah!

To pa je naša pravica!

Bor. Stevanović.

Slikar.

Slikarstvo krajolika (pokrajinskih slik) — to je najsubjektivnejše slikarstvo, subjektivnejše od portre — žanr — i historijskega slikarstva, jer slikar krajolika ne kopira prirodu. Slikar krajolika ne iznosi na slici ono što je u prirodi vidio, nego slika utiske prirode, koje je njegovo oko primilo i dostavilo duši.

Krajolici otkrivaju dušu umetnika, otkrivaju neke snove umetnika, otkrivaju sadržinu njegove čežnje.

Krajolik — to je ispovest umetnika. Krajolik — to je autoportret umetnika.

Svaki krajolik — to je po jedna bora umetnikove duše.

To je prvobitna-biološka istina, sa kojom su se sprijateljili svi svetski slikari krajolika.

Ali sa tom istinom izgleda kao da se još nije sprijateljio slikar krajolika Bor. Stevanović.

Onih 58 slika, što je Bor. Stevanović izložio u osnovnoj školi kod saborne crkve u Beogradu, ne otkrivaju dušu umetnika, ne otkrivaju njegove neke snove, ne otkrivaju sadržinu njegove čežnje. One slike nisu njegova iskrena ispovest, nisu njegov autoportret, nego obični, šta više, najobičniji prepisi okoline Beograda.

Beograd i njegovu okolinu mogao je bojom na platnu prikazati samo onaj slikar, koji duboko, iskreno i snažno ljubi tu jedinstvenu varoš i njenu lepu okolinu.

Ali gotovo ni jedna slika Bor. Stevanovića ne kazuje, da su oni pojedini motivi iz Beograda i oko Beograda zaista duboko zatalasali njegovu dušu. Ni jedna od onih slika ne priča o nežnoj i intimnoj ljubavi Bor. Stevanovića.

Svaki onaj potez kičice sasvim je ladno povučen. Svaka ona slika stvorena je od umetnika, kod koga je gospodario mozak a ne srce, koje je toplo osećalo.

I sasvim čudnovato izgleda, da Bor. Stevanović ništa nije naučio od čuvenih slikara krajolika Canstable-a, Turner-a, Rousseau-a, Corot-a, Dupré-a, Diaz-a i Daubigny-a, koji su živili i radili još pre 60 godina i koji su stvorili takozvani »paysage intime«.

Istina, ti čuveni slikari, po svojoj umetničkoj tehnici više su naginjali staroj tradiciji i držali se dela jednog Ruysdael-a, Hobbema i Watteau-a, a ne najmodernijih pointilista. Ali oni osećali, što su ti slikari umeli u svoje krajolike, bili su sasvim novi u istoriji svetskog slikarstva.

Kao i ti čuveni slikari isto tako i Bor. Stevanović u svojim slikama ništa drugo nije prikazivao nego zeleno drveće, crne oranice, cvetne poljane, vodu, parče puta i parče neba. Ali na slikama onih starijih slikara opazio se bujan život i silan pokret, a na slikama Stevanovića sve je mrtvo. Mrtva je i travka i cveće i drveće i voda i nebo. I njegovi oblaci ne kreću se nekom majestetičnom mirnoćom preko onih širokih ravni, niti ih snažna burja razdire u hiljadu komadića.

Bor. Stevanović nije bio kadar da prikaže »Jutro« sa njegovom ugodnom svežinom i slatkim mirisima; nije bio kadar da prikaže »Veče« sa onim mekim, toplim i mirisavim sumrakom, koji sve nežnije prelaze u ništava i po jedinim predmetima ostavlja samo krupne konture.

I Bor. Stevanović pokušao je da bude »gitarista« jeseni, gitarista uvelog lišća što opada. Ali na žalost nije bio kadar prikazati čarolije jesenjih boja, kada visoko, snažno drveće izgleda kao ogromni bouqueti, što se prelivaju u raznim bojama i to u jasno-zeleno, tamno-zeleno, mrko, bakarno, zlaćano-žuto, purpurno-crveno i ružičasto-crveno boji, kada brezove šumice izgledaju kao čarobni gajevi, gde srebrnata stabla nose zlaćano lišće.

U slici »Jutro na Dunavu« nije bio kadar izneti intimnu poeziju te reke za vreme jutra, kada je ona mirna, glatka, nema, puna svežine, puna mi-

risa, kada se ona na nekim mestima zasija kao nežno srebro.

Isto tako nije bio kadar prikazati »Omorinu«, a to je ono nesnosno doba, kada je nebo sasvim jasno, sasvim plavo, sasvim sjajno, kada se po ulicama ugasio svaki život, kada se lišće i cveće smežuralo i gotovo izumrlo, kada ti teška vrućina pritiskuje očne kapke i otežava disanje.

Ni na jednoj od krajolika Stevanovića ne opažaju se ti fini osećaji, ta nežna poezija i te jedinstvene lepote.

Zašto?

Svaki krajolik treba na prvome mestu da utiče svetlošću i bojom.

Razni slikari krajolika raznovrsno su prikazivali sunčanu svetlost. Tako kod slikara Ruysdael-a sunčana svetlost je hladna i studena, kod Claude le Lorrain-a je meka i topla, kod Corot-a je fina i diskretna, kod drugih snažna, ugodna i primamljiva.

Na krajolikima Bor. Stevanovića ne sija sunce, niti se opaža vazduh. Sve njegove slike su suve, tvrde, opore i prozaične. Boje njegovih slika su tamne, mutne, teške, monotone, bez života, bez snage, bez ugodnih harmonija i bez bogatstva.

I još nešto.

Bor. Stevanović slikao je breskove, vrbe, breskve i drugo drveće, ali na tim slikama ne opaža se poezija drveća. Na krajolikima francuskih slikara bilo je zeleno drveće sasvim opredeljeno živo biće sa sopstvenom fiziognomijom sve dotle, dok se nije rastopilo u nežnom plavetnilu neizmernih daljina. Od raznovrsnog drveća iznosili su francuski slikari sasvim individualizirane slike, iznosili su dušu dotičnog drveća, iznosili su poeziju zelenih kruna. Drveće Bor. Stevanovića sasvim je mrtvo.

Da bi Bor. Stevanović sve to izneo, da bi sve te fine razlike u tonovima mogao prikazati na pojedinim slikama, morao bi imati i suviše fine osećaje, morao bi imati sasvim siguran i oblagorodjen ukus, morao bi pored sigurne ruke i vrlo oštrog oka imati i srce, koje toplo oseća, morao bi pokazati taku

okretnost i sigurnost u umetničkoj tehnici, da bi mu čovek na istoj mogao zaviriti; morao bi raspolagati ugodnom harmonijom boja, koja će osvojiti srce svih pravih obožavaoca umetničkih dela.

Bor. Stevanović ima od svega toga vrlo malo, stoga njegovi krajolici nisu poezija, nego ladno prepisivanje prirode.

U slikanju voća ponajbolje je dokazao Bor. Stevanović, da nije pravi kolorista. Njegov kolorit je šaren, slab, monoton, dosadan. Da je osećao kao pravi slikar, on bi u ono raznovrsno voće uneo više snage, pošto ti motivi ništa drugo nisu nego ispredjenje sočnih i raskošnih boja.

Kao portretista nije znao Bor. Stevanović shvatiti živa čoveka niti otkriti njegovu dušu.

U očima njegovih osoba opaža se nečeg sasvim šematičnog i deklamatorskog.

Da sumiramo.

Bor. Stevanović nema nikakvih sjajnih osečina, nema intimitnosti finoće, čulnosti i dubljine a nije ni kolorista, da bi mogao biti pravi slikar krajolika.

Na njegovim slikama ima vrlo malo dobrog. Ono nije prava, ozbiljna umetnost. Čovečije oko i suviše brzo preleti preko svih njegovih slika, jer ni jedna nije kadra zatalasati njegovu dušu, nije kadra u njegovoj duši, pobuditi radost.

Pavle Lagarić.

„Trla baba lan, da joj prodje dan!“

Plutov otročaj — prvak — stare kvante spot primaša, stare čenče kvasi spak, s staro šaro se ponaša. Tega ne domišljam si, da zaprem prisradi sapo ... Marnaj, kar te veseli, piši pa odslej me v — kapo! Nepoboljšljivcu v album zapisal

F. Bračun.

Gospodarstvo.

Čehoslovaška uvedla carino na uvoz žita. S 1. novembrom je uvedla Čehoslovaška na uvoz žita carino. Carina se je uvedla usled tega, ker ima Čehoslovaška letos obilno žetev in ne bo potrebovala mnogo uvoza.

Trgovsko industrijska zbornica v Solunu. Ministrstvo trgovine in industrije poroča, da je grška vlada odobrila ustanovitve naše trgovsko - industrijske zbornice.

Melasa se sme v naši državi svobodno prodajati. Gospodarsko finančni komite ministrov je določil, da se melasa proglasi za predmet, ki stoji pod varstvom zakona in se ne sme izvažati iz države, niti je ne smejo sladkorne tovarne v notranjosti države svobodno prodajati. Melasa se postavlja pod popolno nadzorstvo ministrstva za trgovino in industrijo, ki bo preko generalne direktije direktnih davkov določalo razdelitev in uporabo melase, pri čemer bo v prvi vrsti varovalo interese tovarnih spirita in kvasa, kakor tudi krmiljenja živine, v onih krajih, kjer se ugotovi, da vlada veliko pomanjkanje krmne. Uporaba melase za krmno živino bo pod nadzorstvom. Tovarnam spirita se bo melasa dodelila z ozirom na njihovo kapaciteto. Odkupna cena za letošnje melaso je 100 dinarjev za 100 kg. Preostala količina lanske melase se bo razdelila tovarnam spirita in kvasa po isti ceni. Kmetijske zasebne tvornice spirita ne bodo dobivale melase, ker so dolžne pridelavati same pridelke s svojih zemljišč.

Promet novčanic v Franciji. Po poročilu Banque de France z dne 3. 1. m. se je promet novčanic v Franciji povišal v zadnjem tednu za 367.63 milijonov fr na 37 milijard in 522 milijonov frankov.

Nova vrsta motornih plugov. Neka dunajska tvrdka je izdelala novo vrsto majhnih motornih plugov, ki orjejo 70 cm globoko. Motor, ki ima 12 HP, se more tudi samostojno uporabiti za proizvajanje konjskih sil. Poskusi so se jako dobro obnesli.

Stavka v Freuštatu. V Freuštatu je nastala stavka v tekstilnih tvornicah. Tekstilni delavci v imenovanem mestu so slabo plačani, saj imajo v Mistelu delavske moči za 60 odstotkov večjo mezd, a draginja živila je ista v Freuštatu kakor v Mistelu, vendar so vključ temu dosegli delavci v Mistelu zadnje dni še 15 odstotkov povečanje mezd. Tvorničarji v Freuštatu pa niso hoteli ničesar slišati o kakem izboljšanju delavskega zasluga, na kar je ondotno

tekstilno delavstvo stopilo v stavko. Dolžnost državne oblasti bi bila, da se potegne za opravičene zahteve tekstilnih delavcev v Freuštatu, da bo siromašen ktalec v hribih mogel po človeško živeti.

Situacija češkoslovaške tekstilne industrije. V avgustu in v prvi polovici meseca septembra se je bila češka tekstilna obrt lepo razmahnila. Bilo je toliko naročil, da so morala mnoga podjetja delati čez čas. Ker pa je zadnje tedne valuta sosednih držav znatno padla, je bilo več velikih naročil preklanih. Dosti je tvornic, ki delajo danes samo s 30 odstotkov delavcev. Perspektiva v prihodnjem pomlad je nevesela. A ravno zdaj so izročile delavske organizacije nove zahteve za zvišanje delavskih mezd. Podjetniki seveda niso takoj mogli pristati na delavske zahteve z ozirom na neugodno situacijo v kateri tiči danes tekstilna industrija. Delavci so izročili po svojih organizacijah tvorničarjem spomenice, na katere morajo odgovoriti v osmih dneh. Ako bodo in v koliko bodo podjetniki pristali na zvišanje delavskih mezd, se danes še ne more reči.

Finančna in gospodarska beda nemških mest. Te dni so imela nemška mesta v Berlinu shod, na katerem so govorniki govorili o finančni in gospodarski mizeriji nemških mest. Prosil so državo najne pomoči, da bodo mogli mešanje nova bremena, ki so nastala zaradi zvišanja plač, mezd, prispevkov in cen, splošni zmagati. Poiskati je treba nova pota in sredstva, kako bi se preprečil bankrot, ki od dne do dne bolj preti nemški državi.

Sestanek praške železarske družbe. Praška železarska družba je imela te dni sesanek pod predsedstvom dr. A. Stranskega. Navzoči člani družbe so zastopali 98.140 delnic ter reprezentirali 9812 glasov. Dobiček znaša 9.722.434 čs. K, dividenda pa 14 odstotkov. V dobrodelne namene so darovali 100.000 čs. K, na novi račun se je pa prepisalo 827.842 čs. K.

Narabčanje draginje v Avstriji. Od 28. listopada naprej bodo poskočile cene tobaku za 166 (hav. virž.) ter celo za 400 odstotkov takojmenovanim ogrskim cigaretam. Najcenejša cigareta bo stala 3 K, egiptovska 14 K, smotka (tabuko) 60 K, zavojček navadnega tobaka 80 K, turškega pa 400 K. Celoletna telefonska naročnina bo stala 90.000 K. Najmanjša brzojavna taksa bo 100 K!

Dnevne vesti.

Kupujte srečke Kola jugoslovanskih sester! Dobite jih v vseh trafikah.

Českoslovaška Obec oznamuje članom žeknihi pučju se kažno soboto od 6.-7. več, a nedeli od 10.-12. dopol. v byte knjihovnika p. Skružneho Knateljova ulica.

Darila za slepce. Zavodu za slepce so darovali: Računski uradniki delegacije finančnega ministrstva v Ljubljani 544 K mesto venca na grob svojega nepozabljene tovariša gospoda rač. nadsvetnika Avguština Zajca. — Gospod Ivan Sušelj, župnik v Adlešicah — Črnomelj 400 kron. — Na orožne vaje vpoklicani rezervisti I. čete dopolnilnega batalja 49. polka letumstva za tobak v aneksu 268 kron. — Fran Krmoji, invalid zavoda za slepce v Zemunu 100 kron.

Izpremembe pri finančni kontroli. Stalno so vpoklicani: preglednika II. razreda Jos. Dekleva v Strojni (Koroški) in Ivan Artenak v Ptuj, nadarje podpredsednik Leopold Panič v Brezicah. Premestila sta preglednika II. razreda Martin Petančič iz Brezic v Slov. Bistrico in Jakob Kaiser iz Slov. Bistrice v Brezice. Nadarje so premestili podpredsedniki: Edvard Eppeh iz Radence v Vuzenico, Rud. Kranjc iz St. Jurja ob Pesnici v Ptuj, Jos. Omerzu iz Libelci v Ljutomer, Maks Orel iz St. Ilje v St. Jurji ob juž. žel., Vinko Požar iz St. Ilje v Rače, Karel Stopar iz Sladke gore v Sevnico, Fr. Strmšek od Sv. Jurja ob Pesnici v Podčetrtek, Albert Miklavč iz Libelci v Poljane, Srečko Zlatopet iz Solčave v Slovenjgradec, Al. Supram od Sv. Duha na Vranksu, Fr. Jekl iz Gornje Radgone v Celje in Vinko Krajnc iz Radence v Soštanj.

Popravek. Naše cenjene čitatelje opozarjamo, da z »dopisnim uradom« v našem včerajšnjem članku »Država, to so oni« ni misljen »Ljubljanski dopisni urad«, temveč »Beograjski Presburo«.

Za kopalniške zdravilne na Dobru pri Celju je imenovan mestni zdravnik v Mariboru dr. Trenz.

Važno za prireditelje veselja in zabav. Kdor priredi predstavo ali zabavo to mora najkasneje 24 ur pred prijaviti priobzemu davčnemu uradu, ozirom oddelku finančne kontrole s pisanim in redno kolkovanjem dovoljenjem politične oblasti. Prijavitelj se mora vsaka zabava ne glede na to, ali je podvržena taksi, ali pa takse oproščena.

Božič, novo leto, krasna slava, god, rojstni dan in sl. so nam od nekada povod, da izrazimo svojim dragim iskreno željo, naj bi jim bila dodeljena obilna sreča. Sprečovali naših želja so nam vsepoščno razglednice, prirejene nalašč v ta namen. Da nam poslej ne bo več treba o taki prilici segati po tulji, z večine kaj neokusnih in našemu svojstvu kar nič ne ustrežajočih tuljinskih izdelkih, je ljubljanska tvrdka M. Tlačar, Šelenburgova ulica založila in pravkar izdala šest redi posebnih razglednic. — Stori la je to na prigovarjanje činiteljev, ki jim je do tega, da se v najbližjih krogih osvesti Slovincem in sploh Jugoslovcem prirojeni zmisel za ličnost in slogovito lepoto oblik, kakršne se zlasti izražajo v naših narodnih umetninah (vezeninah, prlih in pisnicah, hišni opravi, narodni noši i. t. d.). Razglednice, ki jih je zasnoval in barvito zarisal znan dramilec narodnega ukusa, so, kakor vidimo iz pred nam razporeženih redi, nenavadno lične, našemu umetnostnemu okusu in svojemu namenu kaj ustrezajoče. Zato jih vsakomur, predvsem pa našim prodajalcem papirnih izdelkov, najtopljeje priporočamo v nakup.

Služba prefekta in učitelja za splošno izobraževalne predmete s prejemki IX. čin. razreda, s prostim stanovanjem in pripadajočimi užitki je razpisana na kmetijski šoli na Ormu pri Novem mestu. Prednost imajo prosilci z daljšo učiteljsko prakso, z usposobljenostjo za nadzorovanje internata in vzgojo učencev in event. tudi za pouk v čebelarški stroki in v petju. Prošnje je vlagati do 1. decembra t. l.

Kako se rešuje stanovanjska beda v Ljubljani. Na tozadevno včerajšnji notico se je uredništvo prepričalo, da se je delala vdovi gospe Levčevi očitna krivica, ker se ji je zelo skromno stanovanje pod pretezo, da ne vodi lastnega gospodinjstva. S pričami je dokazano, da si je kuhala gospa sama, a sedaj mora hoditi na drago hrano v gostilno. Dokazano je tudi, da se gospa ne peča s posredovanji, temveč se mora preživljati s siromašno pokojnino, h kateri doklada iz svojih starih prihrankov, ki bodo na ta način kmalu izčrpani. Že z ozirom na njeno bolehnost pričakujemo od novega stanovanjskega urada, da ne posluša zavistnih obrekovalcev, temveč pomože gospe Levčevi do pravice.

Velik nov hotel v Zagrebu. Konzorci zagrebških trgovcev zgradi do prihodnje jeseni v Zagrebu za zunanje trgovce velik moderni hotel »Comercial«, ki bo imel čez 100 najmodernije urejenih sob.

Tovariša okradel. V rudniku Senovo pri Rajhenburgu je neki rudarski zemljemerec izmaknil blaginjak Hleben 40.000 K, ki jih je imel Hlebec za izplačevanje rudarjev. Orožniki so zemljemerca in njegovo ženo izročili sodišču.

Požar v tovarni. V tovarni za gume v Slov. Bistrici je zadnje soboto izbruhnil požar, ki pa sta ga ravnatelj in portir pogasil, da se je mogel že drugi dan brez škode obrat nadaljevati.

Ivan Ivanušič, mizarski pomočnik iz ljubljanske okolice, bivši ujetnik v Paracu v Srbiji, se naproša, da se v važni zadevi oglasi pri Boži Durčin, trgovcu v Paracu. Kdor bi kaj vedel o njem, blagovoli javiti naslov proti odškodnini.

Umrla je v uršulinskem samostanu v Škofji Loki učiteljica ženskega učiteljskega redovnica Jakobina Keršič iz Podbrezja, stara šele 39 let. N. v. m. p.!

Nasilon zdravnik. V Skoplju so zaprili sekundarnega zdravnika okrožne bolnice dr. Nikola Medjerija, ker je med ordinacijo mlada dekleta kloroformiral, nato pa posilil.

Priporočila. Ogradi klet v Gradcu, kjer z. ravnatelj kleti slovenske goste obkłada z Jugoslawische Schweine.

Nesrečni bonbonček. Posestnikovi ženi, Mariji Pircevi iz Vodic je med kajljenjem skočil bonbonček v sapnik. Prepeljali so jo v ljubljansko bolnico.

1. decembra vsi v „Union“.

— **Tihotapstvo s srebrnimi kronami.** Ker plačajo v Italiji za eno srebrno krono 2 do 2 in pol liri, kar odgovarja ca. 35 kronam, se je začelo tihotapstvo s srebrnim živalno razvijati. Pri nas plačujejo ti ljudje krono po 18 papirnatih kron. — **Izvoz od merodajnih oblastev.** Prosimo za plačilo, kako to, da v Sloveniji ni nikdar dobili vagonov za stavbni les, ki je namenjen za izvoz v Italijo. Ako se vpraša vozovno vodstvo v Ljubljani glede vagonov, dobimo vedno odgovor pomanjkanje vagonov je krivo, naklada se premog in oni vagoni so prepovedani za v Italijo, potem vagoni juž. železnice se ne smejo nakladati na drž. železnici, nato pa, zopet vojaške potrebe etc. V časopisih, ki se žalibog bavijo največ s preteklostjo in osebnostmi, kaj malo pa o gospodarskih vprašanjih; semintja tudi o valutah. Sedaj, ako se gre na postalo juž. železnice, vidite povsod vagoni naložene večinoma z drva, provizije hrvaške, malenkost tudi iz Slovenije. Kljub temu, da je v Jugoslaviji pomanjkanje drv, najsi bode pri privatnikih, kot tudi pri državnih uradih, se pospešuje izvoz drv, ko se pa istočasno nakazuje tako malo vagonov za stavbni les, da ne pridejo skoro v poštev. Interesantno bi bilo vedeti, kakšen razlog ima naša država, da pospešuje izvoz drv za znižanje želez. tarif, ki se uporablja za nje ogromna tonaža, za primerno malo denarno vrednost, ko pa bi bilo ravno nasprotno, ako bi se na iste vagonce naložilo stavbni les, kateri ima mnogo večjo vrednost ter doma in na svetovnem trgu veliko konkurenco od nemškega in češkega lesa. Nadalje bode to zanimivo za našo javnost, da slovenski trgovci na prosti drž. železnice čakajo že mesce na vagonce, ko pa so jih v istem času prejeli na hrvaških proгах državne in južne železnice posamezni trgovci precej desetih vagonov, ko jih niso dobili toliko med tem časom vsi naši trgovci skupaj. Tozadevne podatke bi nam zaresbilo ravnanje slovenske železnice ali pa transiti oddelek južne železnice v Ljubljani, odnosno v Podbrdu znal pojasniti, da niso gotovo navedena dejstva resnična. Prosimo za odgovor, za kar bomo zelo hvaležni. — **Več Dolenjcev in Gorenjcev.** — **Razno.** Pobežnik je 8. novembra iz zapora jeznice dež. sodišča kaznjence Janez Kraml, obsojen radi 460 k. z. na o. tednov strogega zaporu. Ubežnik je 20 let star, okroglega obraza, s svetlim lasi, kostanjevih obrvi, sivih oči, govori slovensko in je obelčen v zinsko kazensko suknjo. — **Cevljarju Alešu Prezlju iz Puja, Ormoške ul. št. 11** je bil dne 10. t. m. v. s. stili Ivanu Hodnik ukraden z oblačila suknjič iz jemenzelenega suknja, vred. 600 kron. — **Dne 9. t. m.** opoldan je bila v vagonu v Zidanem mostu ukradena listnina z vsebino 3 bankovcev po 1000 mark, 12 komadov po 100 mark nemškega denarja in 300 dinarjev, last Benjamina Hermana. — **O. Kessler Fridl, trgovki v Kolodvorski ulici št. 41** je bilo dne 11. t. m. izpred trgovine ukradenih par dolgih sivih hlač s črnimi lisami vrednih 350 K. — **Izžubili se je 14letni Toni Vladoj** iz St. Gotarda, obč. Trojana, okr. Kamnik. Deček je vitke postave, podokastega obraza in kostanjevih las. Kdor bi ga izsledil, se prosi, naj naznani to županstvu v Trojano.

Ljubljana.

— **Občni zbor Tiskovne zadruge nar. soc. zveze** se vrši danes ob 8. uri zvečer v magistratni dvorani. — **Občni zbor političnega kluba NSS** se vrši jutri v petek 18. novembra ob 8. uri zvečer v mestni posvetovalnici. — **Strokovna organizacija dimnikarskih pomočnikov za Slovenijo in Ljubljani** izrekla kot najteplejšo zahvalo vsem cenjenim dateljem za njihove velikičaste denarne prispevke, katere je ta organizacija sprejela za svojo povzdigo in poslovanje. Organizacija se še v nadalje najtepleje priporoča za blagohotne denarne prispevke, za katere vam bode zelo hvaležna. — **Druga seja aprovizacijskega odseka** se je vršila dne 15. nov. 1921. Razpravljalo se je predvsem o aprovizaciji Ljubljane z mlekom in o krušnem vprašanju. Dosedanji ukrepi tržnega nadzorstva glede mleka so se izvršili na podlagi provizoričnega dogovora, ki je bil sprejet početkom septembra. Novemu občinskemu svetu bodo predloženi tozadevni predlogi šele, ko bo aprovizacijski odsek sestavljen primeren načrt preureditve mlečne aprovizacije Ljubljane, ki ne bo nasprotovale zakonitim določbam in ki bo zajedno štiti komplementa pred potvorbami mleka. V to svrhu so se pozvali mestno tržno nadzorstvo, da upelje poostreno kontrolo mleka. — **K redni seji v soboto 19. nov.** ob 4. uri pop. v društveni sobi (Sl. drevo) št. 2. II. nadst. vabimo vse članice, da se nomenimno glede najvažnejših navodil. Priidite polnoštevilno, ker le v skupnem delu je moč! — **Kolo Jugosloven.** sester. — **Iz zobotehničnih krogov** se nam poroča, da trditve, da polovica ljubljanskih zobotehnikov ni naših državljanov, ne odgovarja resnici. — **Prošnja.** Na tukajšnjem zavodu za slepce se je pričelo s tekočim šol. letom poučevati citre. — **Oglasilo se je za ponk 10 gojencev,** ki jih počuje priznati strokovnjak g. Ivan Kiferle. — **Ker nima zavod na razpolago dovolj citre,** se obračamo tem potom do usmiljenih src in prosimo, ko bi nam moglo to ali ono nakloniti kakšno citro brezplačno, ali proti mali odškodnini. Citre naj bi se blagovoljno oddali v zavod. Stara pot 3. — **Pripravljeni pa smo po za vesili tudi sami poslati ponje.** — **V slučaju da bi prejeli več citre,** izročili bi iste v popolno last pridnim ubožnim gojencem. — **Kuratori za oskrbo slepcev** v Ljubljani. — **Tedenski zdravstveni izkaz.** V doli ob 6. do 12. t. m. se je rodilo v Ljubljani 26 otrok (18 dečkov, 8 deklic). Umrla je v istem času 16 oseb (8 moških, 8 žensk), med temi 9 domačinov in 7 tujcev. Smrti vzroki so bili: 3 jetika, 1 griza, 3 možganska kap, 1 arčna hiba, 1 slučajna smrtna poškodba, 1 uboj, 6 naravnih smrtnih vzrokov. Nalezljive bolezni so bile naznane: 1 slučaj škrlatne in 2 slučajne grize. — **Na naložo »Glas iz občinstva«** v št. 281 Vašega cenj. lista z dne 16. t. m. izjavlja Udruga gled. igralcev, podobodbo Ljubljana, da niti g. Pohan, niti g. Strenjšek nista člana »Udruga«, da pa je tukajšnji pododbor »Udruga« klub temu energično protestiral pri uravi proti takim in enakim načinom postopanja v gledališču in to preiskavo predalo upravi, kot edini kompetentni inštanca v tej zadevi. — **Zelje v glavah za Ljubljano.** Mestna aprovizacija prične dne 17. novembra razprodajati prvovrstne zeljate glave po 7 K kg. Razprodaja se vrši vsak dan od 8. do 11. dopoldne in od 2. do 5. pop. na Poljanški cesti št. 15. Zeljate glave se bodo raz-

prodajale tudi na trgu poleg krompirja. Vsaka stranka dobi do 20 kg zelja brez nakaznice. Stranke, ki žele večje količine, naj se zglase takoj pri mestnem tržnem nadzorstvu. Za izvoz iz Ljubljane se ne oddaja nikakega zelja. — **Srebrna poroka.** Skontist Mestne hranilnice ljubljanske, g. Slavoj Gartner in njegova g. soproga Agneza sta včeraj praznovala srebrno poroko. Na mnoga srečna leta! — **Poročil se je g. arhitekt Ivan Zupan** iz Ljubljane z gospodično Miro Stoparjevo iz Spodnje Šiške. Da bi bilo srečno! — **Tatvine.** V Sodni ulici št. 10. je bilo te dni vlomljeno v podstrešje in odneseno obleke in perila za 1500 K. — **Na Vodniškem trgu** je bila ukradena g. Lorant Pavli denarnica s 1200 K denarja. — **Nesreča.** Mesarski vajenec Leopold Eržen pri tvrdki I. Kosenina si je pri delu prerezal desno roko. Prepeljali so ga v deželno bolnico.

Maribor.

Kaj je z »Ljudskimi vseučiliščem« v Mariboru? Na našo tozadevno notico pred nekaj tedni, da bi se osnovalo v Mariboru »Ljudsko vseučilišče«, katero bo oskrbovalo predavanja za širše sloje, je poljski »Tabor«, da se pripravljajo nekaj takega. Pretekli so tedni, zima je tu s svojimi dolgiimi večeri, ki so kakor nalašč pripravili za to, a nihče se ne gane. V Celju prospera »Ljudsko vseučilišče« jako dobro in po časopisih beremo priznanja tej instituciji celo iz delavskih slojev. Pri nas pa imamo dovolj zmernih ljudi, dovolj ukaželnega občinstva, a nimamo faktorja, kateri bi vzel zažvevo v roko. Prosimo merodajne kroge, naj ne zavlačujejo te zadeve in naj prično skoro s predavanji.

Naše gledališče vegetira naprej. V Narodnem domu igra skoro docela praznini prostorom, kaj je pa z gledališčem samim, pa nikdo ne ve. Ali bode možno skoro začeti s predavanji v gledališču samem, in kako napredujejo restavracijska dela, o tem ni razum morda par oseb, poučen nihče. To je nad vse žalostno dejstvo, da se ta važen kulturni čimbel, kateri je prvi dve leti vzbujal toliko upanja, omalovažuje in se mu ne posveča toliko pozornosti, kakor bi bilo potrebno. Ako pojde še nekaj časa v tem tiru tako naprej, potem se bode ubilo v občinstvu še tisto zanimanje za gledališče, ki mu je ostalo kljub žalostnim skušnjavam. Javnost je upravičena, da se jo vsaj od časa do časa informira, kako je pravičaprav z zadevo. Molk tu ni na mestu in samo odpira široko pot raznim govorilcem in kombinacijam, ki gledališču nikakor niso v prid.

»H. Die Junge Braut Paris!« Tak napis je nekdo napravil na slavaloku novoporočenca te dni v Studenici. Novoporočenca sta Slovenca in dotičnik, ki je delal oziroma provzročil napis, tudi ni Nemec, kar dovolj jasno priča napis sam. Značilen pa je za razmere v Studenici. Samo da je nemško, pa če je še tako povečeno, pa je dobro. S tem pa ne vidimo, da smiselno sami sebe ne samo pred slovensko, ampak tudi pred nemško javnostjo. Ne šopirite se z ogabno tujščino, ko imamo vendar tako lep domači jezik!

Bolezen g. prof. Berana se je poslabšala in je njegovo stanje zelo kritično. Preveč praznikov imajo naši carinariki. Praznujejo namreč katoliške praznike z nami vred in razum teh pa se svoje pravoslavne. Njim samim je nabrže to popolnoma prav, pač pa ni prav dotičnikom, ki imajo pri carinarstvu opravka.

Naši obrtniki se prav pridno gibljejo pod okriljem »Slovenskega obrtnega društva«. Vsa čast azilnemu odboru in vodstvu! Komaj je bilo društvo ustanovljeno, že je priredilo znano obrtno razstavo, ki je vzbudila tudi zunanjo pozornost. Zdar se vrši za obrtnike knjižkovodstveni tečaj, da se izpopolnijo obrtniki v notranjem poslovanju svoje obrti. To je velike važnosti. Obenem pa se sedaj nišilo in se pripravljalo za pokrajinsko obrtno razstavo v poletju 1922, kjer naj bi bili zastopani vsi kraji bivše Stajerske. Taka velika razstava potrebuje časa in mnogo predpriprave. Zato je popolnoma umestno, da se sedaj misli na njo in je že več obrtnikov tudi iz dežele prišlo svoje sodelovanje. Obrtnice razstave se udeležijo tudi vajenci kot razstavljalci. Zato se poziva mojstre, da jim dajo priliko, da se že sedaj pripravljajo s svojimi izdelki. Upamo, da obrtno društvo ne pozabi razpisati za najboljša dela vajencev kakšne četudi male nagrade. S tem pozitivno tkmovanje, kar bode le obrtnikom in vajencem v prid. So sicer mali izdatki pri tem, a se obilno obrestujejo. Na našem občinstvu pa je, da naše obrtnike prav pridno podpira z naročili ter se izogiba tujcev. To je njegova sveta dolžnost. Omogočite jim, da svoje sile in zmoglosti se bolj razmahnejo in si ustvarijo trdno eksistenco. Naj že enkrat pade predosedek proti lastnim obrtnikom! Saj so pokazali, da so zmogni, obenem pa tudi vredni naše podpore. — Za razstavo v letu 1922 se že sedaj sprejemajo prilave razstavljalcev in sicer pod naslovom: Razstavni odsek »Slov. obrtnega društva« v Mariboru, Aleksandrova cesta 22.

Trgovci Haber ni oddal ob mobilizaciji državi mesto konj mrlj, kakor je sedaj ugotovili »Tabor«, ki to vest prekljuje. Kaj pa s Schneiderstschem? Mleko se še vedno prodaja po večah na skrajni in se plačuje kljub maksimalnim cenam 8 K po 10-12 K. Občinstvo si je samo težko krivito te visoke cene. Zakaj kupuje mleko v prelopu? — **Če dela vino?** Na Teznu je postala večja družba pri vinu v gostilni Fajdiga dobre volje. Iz dobre volje pa je nastal prepri in sicer tako oster, da mu je napravil konec strel iz samokresa, ki je posnel postrešku kožo na glavi. Postreška Cokla so spravili v bolnico, prevročje goste pa v luknjo, da se jim ohladi kri. Kako lahko bi bilo zopet uničeno življenje po goli neumnosti in pijančini! — **Neki železnikar iz Puja** je že — ali pa šele — ob treh zjutraj prepeval ves pijano-sladoko ginja po mariborskih ulicah. Da si glas še bolj izvežba, ne da bi pri tem trpelo občinstvo, ga je straža odvedla v zapor. — **Vino je spravilo v luknjo** tudi dva razgrajčaja, ko sta se zibala po Pobreški cesti.

Predolgi lezki jo je spravil v luknjo, neko Františko P. ki je ozmerjala stražnika. Ta je bil namreč samo posvaril njeneja ljubega sinčka, ker je delal škodo javnim nasadom. To je mamlico tako pogrelo, da se je vili kar cela ploha na stražnika, namreč ploha pskov. Zato jo je odgnal pod streho.

Nesrečno je padel pomožni delavec juž. žel. Franc Kelbič na poljskih tleh pred kurilnik. Zadolbil je rane na senčih. Rešilni oddelek ga je odpeljal v bolnico. Zato posipajte ledene hodnike in trotoarje.

Pisni uradniške obdelnice ni uspel najbolje klub vasi reklamati in kljub temu, da so bili na strehi kapulje. Dokler se ni končal koncert »Glasbene Matice« se je številce pravosodnih doživljajev kljub zgrabilo po mrzlih dvoranah. Se je po koncertu se je nabralo več občinstva ter je postalo živahnije. Zanimivo je, kako se je v »Taboru« nekdo razkorčil, ko je naš list pripomnil, da naj bi bile priprave v spretnih rokah. Sedaj pa poroča »Tabor« sam, da — žal — aranzma ni bil tako na visku, kakor je bilo pričakovati. Da, da, neotesano zmerjanje po listih in postavljanje kapunov na strehe je vsakakor lažje, kakor delati — četudi samo za ples.

V sredo popoldne prišel je neznan vojak v hotel »Dunaj« na Aleksandrovi cesti in je skušal baje tamkaj nekaj ukrasti. Poklicana je bila varnostna straža in vojaška patrila, pred katerimi pa je mož zbežal v drugo nadstropje poslopja. Tam je skočil skozi okno na ulico in oblašal s težkimi poškodbami. Z vozom rešine postaje so ga prepeklili v vojaško bolnico.

V Mariboru se snuje podružnica Slovenskega lovškega društva. Pripravljal odbor sklicuje v to svrhu na petek 18. tm. sestanek slovenskih lovcev v restavraciji »Union«.

Lisnino s 1233 čk. je izgubil sinoči ob 1. uri magistratni uradnik P. L. na poti iz mestnega kluba do Frankopanske ulice. Pošten najditelj se prosi, da odda denar policiji.

Poljski žid Henrik Grossinger, ki se že dalje časa potika po Mariboru in je že ponovno stal pred sodiščem radi trgovine z dekleti ter je bil zaradi tega tudi kaznovan, bo končno vendar že izgnan iz Maribora. Možak se je doslej držal s tem, ker njegova pravda še ni bila končana in se je tudi izdal za našega državljanja iz Bosne. Ti njegovi podatki pa so se izkazali kot neresnični.

Invalidi, ki se niso pregledali, se pozivajo, da se zglasijo do 20. t. m. v mestnem vojaškem uradu. Pregledna komisija invalidov bo poslovala od 18. do 25. t. m. v dravski vojašnici, kjer bodo zdravniško pregledani le oni invalidi, ki so se v navedenem roku zglasili na mestnem vojaškem uradu.

Celje.

Ljudsko vseučilišče v Celju. V ponedeljek zvečer je nadaljeval svoje zanimivo predavanje »o družini in telesni vzgoji mladine« mestni fizik g. dr. Mano Dereani. Kakor začetek tega predavanja pred 14 dnevi, je bilo tudi nadaljevanje zelo zanimivo in pojasnjevano s slikami Le žal, da niso bili navzoči številni oni, kateri bi morali ta predavanja v prvi vrsti zanimati. Poslušalci so bili s predavanjem izredno zadovoljni. — Prihodnje predavanje bo v ponedeljek 21. nov.

Občinsko sodišče za pobiranje draglinje v Celju je imelo te dni svojo sejo, v kateri se je razpravljalo med drugim o ceni mleka. Z ozirom na pomanjkanje krme, katerega posledica je znižanje produkcie mleka ni moglo cene določiti pod 8 K za liter. Z ozirom na znano dejstvo pa, da konzumenti sami odvrčajo na kolodvorju in na dohodih v mesto mlekarice in jih odjemljejo strankam z navijanjem cen in danjem nagrad, je sklenilo sodišče zaprositi ravnanstvo celjske policije, naj da za jutraj in za čas, ko dohajajo vlaki, na razpolago osebe, ki bo zasledovala enake slučaje. S tem se naj prepreči barantanje z mlekom na raznih krajih po mestu izven celjskega trga. — Glede cene jaje se je ugotovilo, da je mariborsko občinsko sodišče začelo opustilo določitev maksimalne cene. Sklene se soglasno, se obrniti na okrajno glavarstvo v Celju, naj na podlagi svoječasne obveze jajejših izvoznikov zagotovi pri istih gotovo množino jaje za celjski trg. Razdelitev se naj izvrši na ta način, da jaja prevzame mestna občina in jih odda raznim konzumnim zadrugam v mestu. — Glede cen kravi si bo sodišče preskrbelo potrebne informacije o kalkulaciji. Posebno pažnjo bo posvečati tudi težji kruha. Kot priporočilo se snatra dogovor s peki, da isti lahko zvijajo nekliko cene luksuznemu pecivu, pri navadnem kruhu se pa naj nastavlja kolikor mogoče nizke cene, ki bodo vsem slojem dosegljive.

Glede mesnih cen se bo sklepalo v prihodnji seji. — Sklenila se je končno resolucija, naj se mestna občina zavzame za to, da se združijo vse celjske zadruge konzumne organizacije, ki naj pod nadzorstvom občine izvedejo nujno nabavo med drugim vsaj 8 vagonov pitanih svinj, ker je vsled silno močnega izvoza pričakovati, da bo Celje v spomladu brez masti. Tudi bodo cene masti menda šle v kratkem še tako visoko, da revnejšim slojem ne bodo več dosegljive.

Človekoljubni čin vomega milijonarja. V bližini mesta Celja imamo voljno dobičkarja, ki sliči na ime Cater. Toliko pritožb kakor od njegovega delavstva se menda malokje sliši. Ni dovolj, da ta pljalka svoje delavstvo sramotno nizko plačuje, ga šikanira še na druge načine. Pri njemu je bil uslužben neki oženjen delavec s štiriimi malimi otroci. Temu je plačeval mesečno rec i niš 400 K ter mu dal tudi sobico za stanovanje. Ker pa s tako plačo danes noben pošten človek ne more živeti, si je tudi ta njegov uslužbenec poiskal drugo službo. Moral pa bi vsled tega izprazniti tudi dotično stanovanje. Ker pa tega vsled pomanjkanja stanovanj ni mogel takoj storiti, ga je pustil ta človekoljubni gospod v dežju in mrazu z malimi otroci kratkemu postavitvi pod kap. Tega bi mu ne bilo treba storiti, ker ima v svojih poslopih 6 praznih stanovanj. Zena delavca je kleče prosila usmiljenja, pa ni nič pomagalo. K takemu brezsrčnemu postopanju trebuštili ljudskih težav nimamo drugega, kakor nagloblje zanjevanje in krepak — feil!

Stanovanjska beda v Celju. V Celju še vedno zelo primanjkuje stanovanj. Svoj čas se je nekje sklenilo, napraviti vojaško oblas, da bi dala v stanovanjske svrhe na razpolago nekaj barak. Isto je občinski svet sklenil tudi v Mariboru in je tam vojaška oblas prošnji takoj ustrejala, dočim se v Celju še ni odločila k temu koraku. Mislimo, če se je to dalo hitro izvesti v Mariboru, bi bilo to istotako mogoče tudi v Celju. Pri nas pa se sarnjo sklene, potem pa se pusti take sklepe zopet zaspati.

Naknadni popis živine in vozov za one, ki niso živine prignali k popisovanju dne 7. nov. se vrši v petek 18. novembra ob 8. uri zjutraj na »Glasilje« v Celju. — Isti ki se popisovanju tudi zdaj ne bodo odvažali bodo strogo kaznovani.

Druga redna seja občinskega odbora v občini Celje-okolica se je vršila v nedeljo 13. tm. Prečital se je zapisnik zadnje seje. Poročalo se je o delu raznih odskov, od katerih se nekateri še izpolnijo z več člani. Izvolilo se je obč. sodišče za poljanje draglinje. Vabilo okr. glavarstvo, da bi naj okolska občina prepustila stanovanjske zadeve mestni občini, se ni upoštevalo. Nastavi se

novi obč. tajnik g. Vitavsky, ki je bil že dozdaj uradnik na okol. občini. Dozadnjemu tajniku g. Percu se vsled njegove starosti nakazuje lažje delo. Gostilničarju Sancu na Sp. Hudinji se podeli gostilniška koncesija. Urožnim otrokom okoliških šol se daruje za božičnico 6000 K Popravilo se ceste v Savodni in v Gaberju pri »Lastnem domu«. Nadalje se postavi tudi javni vodnjak v »Lastnem domu«, kjer zelo pomanjkuje vode. Bile so sklenjene še kakatere druge manj važne zadeve.

Seja ubožnega odseka v občini Celje-okolica se vrši v nedeljo 20. nov.

Socialistično pevsko društvo se je preselilo s svojimi arhivom v poslopje, kjer se nahaja mestni muzej. Tam bo odslej imelo tudi pevske vaje.

Trafike in trgovine!

Naročite najnovejše žalne koleke D. C. M. ter jih priporočajte v nakup!

Književnost in umetnost.

Dr. Fr. Ilešič, Vežbenica hrvaškosrbskega jezika za srednje in višje šole. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani 1921. — Strani 287. Cena malico vezani knjigi Din. 18.50, po pošti: L un. več. — Ilešičeva knjiga ni samo slovnica, marveč tudi vežbenica obnem. Ne navaja samo pravil, ampak za vsako pravilo tudi veliko stavilo val in nalog. Poleg tiskanih cirilskih tekstov, ji je pridelano tudi zelo v isto pisanih in sicer v različni pisavi. Na ta način se najlažje vadimo v pismeni cirilici. — Knjiga le izvrstno služila tudi samim učenim. Naročajo se v Tiskovni zadrugi v Ljubljani. Prešernova ulica 54.

»Vesna.« Te dni je izšla dvojna številka ki ji je Vavpotič napisal elegantno glavo v več barvah. Takoj na prvih straneh zagledamo energično lice Ivana Hribarja (po sliki Vlahu Bukovca) in se več podob, ki krase dr. Lahov disjindinirani članek o tem našem možu. O pokretu našega narodnega žensstva govori članek, ki ima portrete treh uglednih borilčic. Danilo primaša pregled o namerah gledališke sezone; ta referat krasita sliki Thalerjeve in Pregarčeve. Izmed pripovednih je omeniti Pastuškinu in Golarja. Utva piše farso na čmerne filistre, drug povesdomen avtor pa na one, ki smatrajo pomanjkanje manir za poseben ponos Slovenca. Milčinski prinaša krasno humoristično povestico iz otroškega mentaliteta. Marjilvi Debeljak pa zelo zanimive raznoterosti iz današnjega Pariza. Koncem zvezka je mnogo podob z velikega selma in vesela storila o prefriganji mladi obiskovalki te prireditve. Regina Gobec piše aristotično ženi, obitelji in narodu. Brata Gasparija nam podajata v silki in besedi koroške motive. Pesništvo je bogato zastopano po imenih Albrecht, Golar, I. Robida, Utva, Peterlin, Petruška. Par mičnih pesmic je za deco. Da sta moda (to pot tudi moška) in ročna dela zelo bogato zastopana, je posebi umevno. Sploh je pa vsebina tako bogata, raznovrstna in zanimiva, da bo vsakdo našel kaj zase. Take vrste lista še nismo imeli in želeli je, da se »Vesna« kot nekak družabni list, še dosti bolj razširi, nego se je že itak.

Ravnateljstvo Hrvatskog Glasbenoga Zavoda v Zagrebu raspisuje ovime natjecaj za simfonijsko sliko ili koncertnu uvertiru (u formi sonate) za orkestar u iznosu od 10.000 (deset tisuća) kruna. Natjecati se mogu državljani kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Rok natjecaja ističe 30. nov. 1922. Natjecatelje radnje nesmiju biti izvedene niti izdane, a ne mogu se natjecati niti takove radnje, koje su već učestvovala u kojemu drugom natjecaju. Radnje valja poslati anonimno pod motom; taj moto treba da bude označen na zapečaćenom omotu, u kojemu ima biti označeno ime i adresa kompozitora. Hrvatski Glasbeni Zavod pridržaje si jedino pravo prve izvedbe nagrađenioga djela u roku od jedne godine dana iz pravovrijeka jurva; sva ostala prava na nagrađeno djelo ostaju kompozitoru. Ocjenu pripisjella radnja preuzeo je iz blagonaklonosti profesorski zbor Visokoga državnog konzervatorija u Pragu.

Gledališče in glasba.

Repertoar Narodnega gledališča:

Drama.

Cetrtek, 17. nov.: Revizor. Izven.

Petek, 18. nov.: Komedia zmešnjav. D.

Opera.

Cetrtek, 17. nov.: Carmen. E.

Petek, 18. nov.: zaprt.

Pevci! Dve pesmi za možki osmerospes (moški zbor) Zorka Prelovca »Zajol mi pesem deklet« in »Škrjančki« ste izšli v založbi Zvezne tiskarne. Naprodaj na Zvezni knjigarni na Mariljnem trgu.

Pokrajina.

Prevalje. Dne 3. tm. se je poslovil od nas g. Anton Bezjak od tukajšnje sodnje. Z njim se je poslovilo vse naše društveno življenje. Komaj da je odšel, že se lomi po naših društvih. Apellrali smo poprej na oblasti naj nikar ne prestavljajo takšnih ljudi od naše meje, ki so nam toliko koristili v narodnem oziru, ampak nas niso hotele uslišati. Apellramo še enkrat na višje deželno sodišče, naj blagovolji g. Bezjaka nazaj premešiti, ker njegov namestnik je nezmožen za to naporno službo v teh hribovitih krajih ter nima nobenega pojma za narodno delo. Stroški ne bodo tako veliki za premešitev in on nam bode dosti koristil v narodnem oziru; prepričani smo tudi, da si ga sodišče samo želi, ker smo videli, kako so ga vsi spoštovali ter obžalovali njegov odhod. Kakor smo se informirali, bi bil g. Bezjak pripravljen nazaj priti, ako se mu stroški povrnejo. Apellramo torej še enkrat na merodajne oblasti: dajte nam ga nazaj, kar bode državi dosti na korist, pa tudi našemu narodu. Društva Mežiške doline.

Karijera lokalnega reporterja.

Pred nekaj dnevi je umrl v Londonu 56letni Kennedy Jones, ustanovitelj »Daily Mail«, mož, ki je skupno z Northcliffom ustanovil moderno angleško časopisje.

Kennedy Jones, Northcliffom prvi šef - redakter, ravnatelj zaožništva in poznejši družabnik pri založbi, je bil sin ubogih staršev, ki so s svojimi pičlimi dohodki poslali nadarjenega sina na trgovsko šolo v Glasgow. Iz svojega rojstnega kraja, kjer je najprvo dobil mesto lokalnega poročevalca, si je po utrditvah učnih letih pri provincijalnem časopisju, priboril pot v London, predpogoj uspeha v angleškem časnikarstvu. Ko je malo časa deloval v Londonu, si je sprelal in urni Škot, ki je imel neutrdljivo delavnost in izrazito zmožnost za bistvo, pridobil sloves kot poročevalec za hudoledstva in sodne zadeve. Svoj prvi boljši angažma je dobil l. 1890 ob tedenski plači 6 funtov (140 K predvoj. vrednosti) pri večernem listu »Sun«. Kot šef redakter poročevalske službe pri tem listu, je prvi uvedel načelo: poročila, na katera občinstvo že komaj čaka, kolikor mogoče hitro in živo priobčiti.

S tem vzbudil pozornost v tistih letih najznamenitejšega londonskega založnika časopisov, Alfreda Harwardtha, poznejšega lord Northcliffa. (Kralj angleškega javnega mnenja!) Ko se je nahajal l. 1894 najbolj znani londonski večerni list »Evening News« pred finančnim polomom, si je zagotovil Jones pri upnikih kratko odgoditev prodaje. S to opcijo je hitel k Northcliffu ter mu je dokazal, da se da list izborno sanirati.

Nova notranja organizacija in reforma poročevalske službe, sta presegla vsa pričakovanja. To poročanje se mu je zdelo še prepočasno in premalo, zato je z mogočnim reporterskim štabom v družbi Northcliffa ustanovil l. 1896 prvi jutranji list za pol penja »Daily Mail«.

Kmalu je pokazala ta nova ustanova še večji uspeh kakor »Evening Post«. »Daily Mail« s svojo milijonsko izdajo je postala kmalu najbolj čitan list v Angliji in je dosegel posebno v burski vojski v časovni zgodovini brezprimeren uspeh radi popularnega opisovanja in strastnim zastopanjem imperijalistične misli.

Naslednja večja akcija Northcliffa, koncerna je bila nakup »Times« in ustanovitev ilustriranega lista »Daily Mirror«, ki izhaja dnevno. To se je še zgodilo na vzpodbudo in finančno sodelovanjem Kennedy Jonesa. Med tem se je pa neumorni delavec na telesu in živcih popolnoma izrabil. Komaj 40 let star je moral po zdravniških odredbi omejiti svoje časnikarsko delovanje. Zadnja finančna zveza s Northcliffom se je razdrla l. 1914.

Do vojne je živel Kennedy Jones, ki je bil tudi izvoljen v parlament, kakor bogati veleposelstnik. Vzdrževal je tudi konje za dirkališče. Ko ga je vprašal prijatelj, čemu nepopravni veliki izdatki, je odgovoril: Kdor se je skopal iz nič, sme tudi preteči vse stopnje socialnega povdiga.

L. 1916 ga je imenoval Lloyd George za ravnatelja urada, ki je imel nalogo natranjepolitične propagande, da ljudstvo navaja na racionalno izražbo življenjskih potrebščin. To je bila pot nekaj neznatnega reporterja.

Vojanovič

Poslano.*

Dijeli in nad vse pravicoljubni urednik »Straže« — Zehot me ponovno napada v svoji onemogli lezi ter kopiči laž na laž pod zaščito imunitete odgovornega urednika pri »Straži«. Da pa napravim tej lažnivji lumparilji konec izjavljam: »Ako mi Zehot kdali katerikoli drugi dokaze, da sem se jaz kdaj in kjerkoli si bodi v svojem življenju podpisoval »Škrjančič« plačam takoj 10 tisoč kron za »Jugoslovansko Matice« in 10 tisoč kron za »Slovensko Planinsko Društvo« — Ravno tako je najnesramnejša laž, da sem jaz vodil napad na Reyerja in da Reyer imel med slovenskimi listi tudi en nemški list, pač pa je res, da je Reyer imel samo nemške liste, ki so se mu od drugih ne pa od mene razgrajali.

Maribor, 15. nov. 1921.

Ivan Škerjanec.

*) Za Poslana uredništvo ne prevzame odgovornosti.

MOJI LJUBČKI
živalske slike za naše malčke,
na trdem kartonu.
Cena 8 dinarjev.
V Zvezni knjigarni
Ljubljana, Marilj trg št. 8.

Michél Zevaco:

„NOSTRADAMUS.“

Ihtenje mu je zahropilo v grlu.
»Vrnite mi bodalo!« je vzkliknil zdajci.
Nostradamus je skomignil z rameni.
»Ne šel!« je odgovoril hladno.
»Povejte mi rajši, kaj mislite o kralju?«
Royal de Beaurevers se je siloma osvestil.
»Francoski kralj,« je dejal nato, »mi je prisegel, da ne stori ničesar zoper Florizo. Naj živi v miru — to je vse, kar vam morem reči o njem.«
Nostradamus se je zmračil.
»Potemtakem mislite, da bo kralj držal svojo besedo?«
»Kralj je kralj! Ne more jo prelomiti,« je odgovoril Beaurevers.
Tisti hip so se odprla vrata. Vstopil je starček s porogljivo namrdnjeno obrazom.
»Kaj je novega, Djinno?« je vprašal Nostradamus, ne da bi se ozrl.
»Pravkar odhajajo iz Louvra,« je odgovoril možiček. »Znamenje je že prišlo.«
Nostradamus je vstal.
»Obljubite mi,« je dejal Royalu, »da ne pojdet nikamor iz te sobe. Nikamor, karkoli bi slišali.«
»Obljubim vam,« je rekel mladi mož po kratkem obotavljanju.
Ko je stopil Nostradamus na hodnik in zaprl vrata, je zahropel od sovraštva in bolečine; ramena so se mu upognila in brezčutni izraz njegovega obličja se je umeknil srditemu krču.
»Henrijev sin!« je zaškrtač. »Sin Henrija, prekletnika... da, a tudi Marijin!... Usmiljenje, česa iščeš pri meni? Tajim te usmiljenje!... Ne, moje srce se ni omeščalo za tega mladeniča: trpeti mora. Naj počti njegovo srce! Le zmeli Marijinega sina, kolesje moje osvete! Usoda je pisana, mora se izvršiti!...«
Obstal je, težko dihaše, ter si pokrill oči z roko.
»Prihajajo,« je šepnil tik zraven njega Djinno glas. »Sto strelcev koraka proti dvorcu in veliki profos jih vodi.«
»A vendar,« je pomislil Nostradamus, ne da bi se zmenil zani, »kako krasen značaj! Kakšna demantna duša! Kako bi ga ljubil in oboževal, kako bi mu obogatil duha in srce, da je moj sodni sin! — Pa je sin Henrija, prekletnika!...«
»Tudi kralj je ž njimi!...«
»Ni še takšen, kakršnega si želim,« je nadaljeval mag sam pri sebi.
»Odkril mi je svoje zaupanje v kraljevo besedo. In vendar je treba, da jame zaničevati Henrija, da jame sovražiti lopova, ki je oče njegov! Treba je, da lahko porečem kralju v njegovem smrtnem boju: »Umiraš, in ubil te je tvoj lastni sin!« Zakaj groza tega smrtnega boja mora biti tolikšna, da bo otehtala dvajset let mojega življenja...«
»Dospeli so, gospod!...«
Nostradamus se je zdrnil. Mrkla neustrašenost se je vrnila v njegove oči.
Ukažite spustiti most!« je velel mirnodušno.
To reči je naglo stopil k oknu, ki je držalo na ulico. Odprl ga je ter se sklonil baš v trenutku, ko so zaškrpale mostičeve verige. Njegove roke so se krčevito oprijele police. Oči je zaprl.
Ako more izraziti človeško lice nadčloveški napor, ga je izražal ta obraz s svojimi nabreklih senc, globoko nagubanim čelom, srdito zgrbančenimi obrvmi in s curki znojja, ki so drli po njem nizdoli. V njegovih okamenelih črtah se je izražala vzvišena, strašna sila Duha, ki si pokorava Snov in jo gnete po svoji volji.
Pred tem spuščeni mostom, pred vrati, ki so zijala onkraj jarka, pred to pokorščino, še preden se je začel poziv, je pograbila sovražniške groza. Vsa tolpa je odletela nazaj. S kraljem vred. A ne za dolgo. Henri je zaklel.
»Pokažimo, da v kraljevskem srcu še strah pred peklom nima prostora!«
To reči je prvi postavil nogo na most.
»Kaj ni!« je zagrmel mogočen glas.
Oh, ta glas! Strašni glas, ki ga je slišal že tolikrat! Glas, ki je prvič zabučal v njegovo dušo pred trindvajsetimi leti! Henri se je stresel kakor ranjen merjasec. Zarjul je, zaklel in se spet zaletel naprej.
»Kaj ni!« je zgrmel glas s podesteterjeno silo.
In kakor v Tournonu se je Henrijeva duša tudi ta hip napolnila z biaznimi kiki, ječanjem, plakanjem mrtvaških zvono; z brezumnimi glasovi brezmejne groze, ki jih je vse nadvladoval grmeči, neznosni klic:
»Kaj ni!« je zagrmel glas s potom? ...
Henri je zaječal tako strašno, da se je četa strelcev, ki je že nastopala, v neredu razkropila. Umikal se je... lasje so se mu ježili... oči so mu lezele iz jam... Kakor hitro je stopil spet na cesto, je umolknilo vse. Zasopel je...
Nato je kriknil osorno:
»Česa čakate, gospoda? Zakaj ne korakate?«
Roncherolles in Saint-André sta obupno krenila proti mostu. Strelci so trepetali. Policijski častnik je rekel sam pri sebi: »Prav, le naj gredo drugi naprej...« In vsi, ki so čuli kraljev ječ ter so videli njegovo umikanje, kakor bi ga porivala nevidna sila, so nehote mrmrali molitve. Maršal in veliki profos sta se prišla za roko kakor onkrat v Tkalški ulici. Oba hkrati sta stopila na most.

In v oba je udarilo kakor strela. Strahovit sunek je izpreletel njune živce. Trepetaje sta obstala. In zdajci je vprašal nekdo:
»Kaj sta storila z Marijo? ...«
Vsa prepadena sta blazno vrgla oči okoli sebe. Pozabila sta, kje stojita in kdo ju vidi. Pozabila sta vse: kralja, strelce. Nostradama in Beaureversa...
»Si li slišal?« je zastokal Saint-André.
»Da!« je jeknil veliki profos.
Nekdo je bil pri njiju. Videla nista nikogar. In vendar je bil nekdo. Govoril jima je. Glas je zvenel razločno kakor iz tesne bližine. Ta glas ni bil žalosten niti ne preteč; bil je trden, kakor bi govorila neizbežnost sama. Čuj, spet je povzel:
»Kaj sta storila z Renaudom? ...«
Saint-André je v blazni grozi pobegnil z mostiča. Zobje so mu šklepetali na glas. Roncherolles pa je vzmahnil z rokami; vsa ulica je slišala, ko je zarjul:
»Renaud! Renaud! Renaud! ...«
Nekaj hipov je vladala splošna zmešnjava. Do dvajset strelcev se je tiho ukradło v stran in se nato mahoma spustilo v beg; ponoreli so od straha. Toda policijski častnik je bil hraber in trd vojak, ki se ni dal izlepa ugnati. Res da je tudi on zijal od osuplosti, a služba je bila služba. Okrenil se je k svojim ljudem in dejal hladnokrvno:
»Kdor se mi gane iz vrste, mu razbijem glavo.«
Tedaj pa se je pojavila na dvorčevem pragu lučka. Mali stavec se je približal s svečo v roki, klanjaše se na vse strani.
»Gospod Notredamski,« je izpregovoril s tenkim glasom, »je slavnim gostom na razpolago.«
»Tako mi Bogal!« je rekel policijski častnik, »jaz pojdem k njemu, četudi sam!«
»Le noter, le noter, gospoda slavna!«
Častnik je planil naprej. Montgomery, Roland in Lagarde so mu sledili.
»Vsi! Vsi!« je ponavljal Djinno. »Nenavadna je ura, toda velika je čast! Le noter, vsi noter! Moj gospodar vas pričakuje!«
Kralj, Roncherolles in Saint-André so se z novim pogumom zagnali na most. Topot — ničesar! Nič se ni oglasilo! Z grohotom dvije radosti so stopili v dvorec...
»Vsi, vsi!« je vreščal Djinno. »Le noter, gospodje strelci, le noter!«
Tudi strelci so se usuli čez most. Vsa množica je udrla po velikih stopnicah. Široka, na stečaj odprta vrata vrhu stopnic so bruhalo jarko luč. Ta luč je vodila napadalce. Privallit so se v dvorano z dvanajstimi vrati, dvanajstimi stebri in dvanajstimi sfinjami. Tu so obstali. Vse je umolknilo kakor v navadni sumnji.

Drug je lovil drugega za komolec. A že je kriknil Roncherolles z osornim glasom:
»V imenu kralja! ...«
Tisti hip je luč ugasnila. Obdala jih je črna tema.
Do petdeset mož jih je bilo, obo-roženih, kakor bi bili namenjeni v bitko. Med njimi je bil kralj. Bil je maršal. Veliki profos. Kapetan louvrške straže. Policijski častnik. Vojniki, vajeni prezirati svoje lastno življenje kakor življenje bližnjega. In vse to je zamajalo. Vse to je vstrepetalo v strahu pred kdovekakšno fantastično katastrofo. Molčanje, ki je vladalo nekaj minut, ni bilo nič manj strahotno od teme. Prvo kar se je začelo, je bilo srdito preklinjanje policijskega častnika.
»Plamenice!« je kriknil. »Prižgite plamenice!«
To jih je osvestilo. Petdeset glasov je zavpilo — in kraljev glas huje od vseh:
»Tako je, hudiča! Prižgite plamenice!«
Toda nihče je ni prižgal, čeprav so jih imeli. Tisti, ki so jih nosili, so sami kričali »Prižgite plamenice!« ne da bi se spomnili, da jih držijo v rokah. Kričanje se je poglelo. Spet je zavladala tišina, kakor bi sleherni čakal, kdaj prižgo plamenice. In zdajci je nekdo zavreščal od groze. Bil je stelec; možu se je zazdelo, da čuti ledeno roko na svojem obrazu.
»Kaj? Kaj pa je?« Hoj, strela božja, kdaj mislite napraviti luč?«
Nov vzvik. In tretji! Četrti! Deset, dvajset, petdeset vzvikov! Vsi vojniki so jeli kričati in tuliti. Zbegnena množica je planila v temi proti vratom. A vrat ni bilo več; nihče jih ni mogel najti. Vse se je prerivalo, padalo, gazilo drug po drugem. Vpitje je postalo strahotno. Ta se je onesvestil, oni se je vrgel na kolena. Njih blazno tuljenje se je razlegalo po dvorcu kakor himna groze. A tisto, kar je rjulo v njih, krivilo jim usta in jim krčilo obraze, ni bilo morda strah pred smrtjo: bilo je strah pred nečem nevidnim, neznanim, neznosno prisotnim v njihovi sredi...
In vsi so imeli enake občutke.
Vlažni, sluznati prsti so jih grabili za roke ter se dotikali njihovih obrazov. Izpodnašalo jim je noge, obešalo se za pasove. Peklenski rezget jim je zvonel na ušesa. Vsi so tonili v grozi. Rasla je, vrela v brezmejnost, izpodirivala temo, ustvarjala prikazni. Vojniki so videli stvari, ki se le malokdaj odkrijejo človeškim očem. Brezmesna, brezkrvna bitja so se vrtinčila v prostoru. Ogli so se kresali, plameneci jeziki so švigali od moža do moža. Ženska bitja, podobna brezsnovnim meglam, so vile roke ter se bila po grudih.
Dvorano z dvanajstimi stebri je polnilo nelzmerno rjovenje ljudi, laja-jočih od groze...
(Dalje prih.)

Prodaja se:
RADI OPUSTITVE TRGOVINE
v najboljšem stanju se nahajajoča registrirna blagajna se prodaja. Ogleda se lahko vsaki dan pri trdnici Fr. Bar, Cankarjevo nabr. 2289.
STROJ ZA IZDELOVANJE
ŽELEZA
(Eisenpressmaschine) nemškega izvora, še nerabljen, se po ugodni ceni prodaja. Natančnejša pojasnila in cena se izvejo pri M. Rižnar, trgovec v Ljubljani. 2284.
KER RABIM DENAR
prodam hišo enonadstropno z lepim vrtom, 30 minut od Bleda oddaljeno za 30.000 Dln. Pisane ponudbe pod Bled na upravništvu »Jugoslavije«. 2297
Kupi se:
STARE OBLEKE
cvetle in pohištvo itd. se kupi. Izve se pri Drame Martin, Sv. Jakoba nabrežje 29.
Službe:
SPRETNEGA MLINARJA
zmožnega tudi manipulacijskih in nadzorih del, sprejme Kolinska tovarna v Ljubljani. 2299
ODDAM 17-LETNEGA MOČNEGA
DEČKA
v uk. najraje v kako trgovino z mešano ali manufakturno trgovino. Fant je pošten, starišev, oz. sirota in ima 4 gimnazije. Najraje k trgovcu z vso oskrbo v hiši. Cenj. ponudbe prošim na upravo lista pod št. »2293«. 2293.
MLADA GOSPA, ŠIVILJA
želi vstopiti k privatni družini za šivanje staro in novo za dobo dveh mesecev samo za hrano in stanovanje v Ljubljani. Vzrok odsotnosti in stanovanjske razmere. Ponudbe pod »stanovanje« na upravo. 2295
Razno:
OPREMLJENO SOBO
išče mirna gospodinja pri solidni stranki po možnosti s posebnim vdomom. Ponudbe pod št. »J. M. 26910« na upravo »Jugoslavije«. 2296
IZJAVA.
Podpisana obzalam, da sem 3. p. m. žalila gospo Ivanka Petrli in izjavljam, da so vse izrečene besede neresnične. Obenem se zahvaljujem, da je gospa Petrli odstopila od sodniškega postopanja.
MARIJA TRAMER.
VDOVEC SREDNJIH LET
z enim otrokom išče znanja z gospodinjstvom ali vdovo, kjer bi uspevala krojaška obrt. Ponudbe na upravo lista pod »Krojače«. 2300
Novo! Novo!
Helena.
Povest Marije Kmetove.
Cena vezani knjižici 28 K,
Broširani 24 K.
Naroči se:
Zvezna knjigarna
Ljubljana, Marijin trg števil 8.

Jugoslovanska hranilnica in posojilnica v Celju.

Gosposka ulica — Hotel Balkan.

Sprejema in obrestuje hranilne vloge po 4½ %
od dneva vloge do dneva vzdiga.

Večje zneske in stalne vloge proti odpovednim rokom po dogovoru.

Daje posojila v vseh oblikah.

Eskomptuje različna povzetta pod najugodnejšimi pogoji.

Poštnohranilniške položnice so vsakomur na razpolago.

Uradije vsak dan dopoldne.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski
premog

vseh kakovost v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov

za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

Prima čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in trni premog.

Naslovi: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. v Ljubljani, Nunska ulica števil 19.

Premog premog

prvovrsten

kosovec in orehovec po zelo nizki ceni,
dobavljiv takoj in za stalno.

Vprašanja pod „premog“ na upravo lista.
Dobava samo v vagonih.

Za leto
1922

Žepna koledarja

Za leto
1922

v dveh lično izdelanih oblikah 12×7 in 6×4 cm se
dobita po vseh knjigarnah in trgovinah z papirjem.
Koledarja sta lično vezana in tiskana na dobro
limanem papirju.

Naroča se direktno pri

Zvezni knjigarni in tiskarni
v Ljubljani, Wolfova ulica števil 1.

TESARSTVO! TESARSTVO! Franc Martinec

mestni tesarski mojster

izvršuje vsa tesarska in v to stroko spadajoča dela solidno in v najkrajšem času po dnevni cenah. — Kupuje tudi cele gozdne parcele, okrogli les po najvišjih cenah.

„TRIGLAV“

jugoslovanska izdelovalnica perila naznanja, da je s 1. novembrom svoj obrat povečala in preuredila tovarno na Vojvode Mišića cesti 21 na najmodernejši način in otvorila lastno prodajalno in skladišče v Kolodvorski ulici števil. 3. v hiši g. Rojina, nasproti hotela Štrukelj, kjer se sprejemajo vsa naročila in prodaja vse v to stroko spadajoče moško in žensko perilo, ženska konfekcija etc. iz lastne tovarne in po najnižji dnevni ceni. Priporočamo se cenjenemu občinstvu in trgovcem za nadaljno naklonjenost.

„TRIGLAV“ J. I. P.

Vojska & Selovin

Samo na debelo! Samo na debelo!

Tvornica klobas

z električnim obratom, delikatesna trgovina in gostilna v velikem mestu v Sloveniji se prodaja. Naslov pove uprava „Jugoslavije“.

Prof. S. Santel

Božične razglednice

so ravno kar izšle, ter se dobijo po vseh trgovinah z papirjem, knjigarnah in trafikah.

Božične razglednice so umetno izdelane v raznih barvah in tiskane na finem Chromo papirju.

Serijska 6 razglednic 2.50 din.

Naroča se direktno pri

ZVEZNI TISKARNI in KNJIGARNI
v Ljubljani, Wolfova ulica števil. 1.

Razpis.

Začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode in okrajna bolniška blagajna za Slovenijo v Ljubljani namerna zgraditi v Ljubljani na stavbišču ob Miklošičevi cesti nasproti Justične palače skupno uradno poslopje in razpisneta za pridobitev načrtov

javen natečaj,

ki je omejen na arhitekta prebivajočega v kraljevini Srbiji, Hrvatov in Slovencev. Udeležiti se morejo natečaja tudi inozemski arhitekti, morajo pa biti jugoslovanske narodnosti.

Osnutki, ki jih je v smislu razpisnega programa in pogojev izdelati v merilu 1 : 200, morajo biti izročeni do dne 15. januarja 1922 ob dvanajstih urah na odsek v Ljubljani, Šolski drevored 2, I. nadstropje v zapečatenih ovojih z geslom.

V presojevalno komisijo so izvoljeni sledeči gg.:
Ing. Anton Klinar, gradbeni direktor kot predsednik,
dr. Demeter Bleiweis, šefzdravnik okr. bol. blagajne,
ing. Jaroslav Foerster, namestnik ravnatelja tehnične srednje šole,

ing. Ciril Koch, mestni gradbeni višji svetnik,
Ivan Kocmur, ravnatelj okr. bol. blagajne,
dr. ing. Alojzij Kralj, univerzitetni profesor,
ing. Matko Prelovšek, mestni višji gradbeni svetnik,
dr. Anton Sagadin, ravnatelj delavske zavarovalnice in
ing. Viktor Skaberne, višji gradbeni svetnik
vsi stanujoči v Ljubljani.

Za osnutke, ki jih bo presojevalna komisija spoznala za najboljše, so določene tri nagrade in sicer:

I. nagrada v znesku 10.000 din.

II. nagrada v znesku 7.000 din.

III. nagrada v znesku 5.000 din.

Za eventualni nakup nadaljnjih treh osnutkov, ki sicer ne bi bili odlikovani, pač pa od presojevalne komisije v nakup priporočeni, je določenih trikrat po 2.000 din.

Za izgotovitev konkurenčnih načrtov potrebne pripomočke, razpisane pogoje in druge podatke dobijo zainteresirani poštino prosto pri podpisnem gradbenemu odseku.

V Ljubljani, dne 14. novembra 1921.

Gradbeni odsek
Delavske zavarovalnice zoper nezgode in
okrajne bolniške blagajne.

Tračnice OPALOGRAF

7 do 9 cm visoke kot nove se ceno prodajo, istotako 10 Kippvagen, klanfe in prazne cementne vreče. Vpašanje na anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ul. št. 5 pod „Tračnice“.

Naročate in širite „Jugoslavijo“!

Mnogo časa in denarja si prihranite ako takoj naročite

„Expres“ kotno računarico.

„Expres“ je zakonito zavarovana je najmodernejša in najboljša računska tabela za množenje in deljenje.

„Expres“ je zakonito zavarovana tabela ter stane s poštino vred vzorec A 5 din., vzorec B 7 din.

Naroča se pri

ZVEZNI TISKARNI
v LJUBLJANI.

Franjo Faganel, Celje

Gospodsk. ulica 26.

USNJE

vseh vrst po najnižji dnevni ceni.

Prepričajte se!

Za Miklavža!

Najcenejše in najhvalejše darilo našim malim je:

Moj zverinjak

knjiga s 45 slikami in k tem spadajočim besedilom, za pouk in kratek čas K 20—

Moji ljubčki

zivalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu K 32—

Mladi slikar

10 tiskanih predlog za pobarvanje z akvareli - barvanji ali pastel - barvniki K 12—

„Cmipeter“, staroznana, vesela družabna igra za zimsko večero. 1 igra K 8—

Vse se dobi v

Zvezni knjigarni
v Ljubljani, Marijin trg 8

PRODAJA HIŠE!

Na prodaj je hiša blizu tobacne tovarne pod jako ugodnimi pogoji. Naslov v upravi lista.

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Feller-jev „Eisalfuid“

koš KOSMETIKUM

za nego zoh. žobnega mesa, glave, koš dodatki k vodi za umivanje, ter je radi svojega antiseptičnega in čistilnega delovanja najboljše sredstvo. Ravno tako je prijeten koš krepljo blago delujoče vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje

brila, rok, nog in celotnega telesa. Je mnogo močnejši in delujočji nego Fellerovo žganje in najboljše sredstvo za vrese. Tisoč priznanj! Z zmožnostjo poštino za vsakega.

Za prodajalce:

12 dvoj. ali 4 spec. steklenice . . . 168—

24 „ „ 8 „ „ . . . 280—

36 „ „ 12 „ „ . . . 394—

POSTNINE PROSTO na Vaso postu. Kdo

denar naprej pošlje, dobi popust v naravi

PRIMOT: Elsa obliž za kupa očesa 5 in 7-70 K

Elsa mentolni kličič 12 K; Elsa posipalni prašek 11 K; Pravo Elsa ribje olje 50 K; Elsa voda

za usta 30 K; Elsa kolinska voda 41 K; Elsa

samski miris 41 K; Glycerin 6 in 30 K; Elsa

Lysoform 30 K; Kineski čaj 3 K; Elsa mrgesni

prašek 15 K; Strup za miši lu podgane 8 in 12 K

EUGEN V. FELLER, lekarnar,

STUBICA, donja, Elsatrg št. 357

Hrvatsko.

PEVCI!

Dve pesmi Zorka Prelovca za

moški zbor z bariton - solom

„Zapoj mi pesem dekle“

in

„Skrjančki“

sta izšli.

Prodaja uprava „Jugoslavije“.

Dobra knjiga je najboljši prijatelj!

Najprimernejše darilo znancom in prijateljem so knjige iz Zvezne knjigarni v Ljubljani, Marijin trg 8. Vsebinsko prvovrstne so tudi lepe zunanje oblike, tako da so v kras in prid vsaki hiši. Cena je vsaki knjigi ob današnji splošni draginji tako nizka, da jo zmore prav vsak.

Založba:

Albrecht Ivan: Slutnje, pesmi	broš. K 12—	vez. K 18—
Glaser Janko: Pohorske poti, pesmi	„ 12—	„ 16—
Golar Cvetko: Kmečke povesti	„ 14—	„ 20—
Komanova Marica: Soplek samotarke, novele	„ 14—	„ 20—
Stuhec Janez Ev.: Slovenska narodna mladina	„ 20—	„ 20—
Seidel Ferdo: Razstavljanje naših Alp	„ 10—	„ 20—
Karentov Album, humorističen almanah s karikaturami	„ 4—	„ 30—
Zbirka rudijskih in fužinarskih izrazov	„ 24—	„ 30—
Machiavelli N.: Vlada	„ 10—	„ 10—
Stefanovič Emil: Moji zapiski z Dunaja	„ 26—	„ 32—
Gruđen Igo: Narcis	„ 26—	„ 32—
„ Primorske pesmi	„ 26—	„ 32—
Albrecht — Gaspari: Mlada Greda	navadna 50—	finejša 70—
A. H. & O. F.: Moj zverinjak		K 20—

Knjižnica „Jugoslavije“:

I. zv. Larišch: Raztrinkani Habsburganci II. izd.	broš. K 16—	
II. in III. zv. Levstik VI.: Vianjeva repatica, satiričen roman v dveh delih	„ 40—	vez. K 60—
IV. zv. Waldova O.: Vera, roman	broš. K 24—	„ 30—
V. zv. Za milijoni	broš. K 28—	„ 34—

Narodna knjižnica:

K tej knjižnici lahko vsak pristopi kot naročnik s tem, da javi „Zvezni knjigarni“, da se ga vpiše kot naročnika „Narodne knjižnice“. Kot tak dobi vsako knjigo „Narodne knjižnice“ z 10 % popustom in še poštino prosto ter se mu pošlje vsaka novo izšla knjiga „Narodne knjižnice“ brez posebnega naročila. Tudi vse ostale knjige iz založbe „Zvezne knjigarni“ dobi dobičnik poštino prosto. Ker vrši „Narodna knjižnica“ velevažno kulturno nalogo s tem, da izdaja najboljše izvirne in prevodna dela, je vsestransko priporočljiva in podpora vredna. Dostoj je izšlo v „Narodni knjižnici“ 28 snopičev:

1—2 snopič Val. Vodnika izbrani spisi	broš. K 8—	
6—9 snopič Levstik VI.: Gadje gnezdo, povest iz dni trpljenja in nad	„ 18—	vez. K 24—
10—12 snopič Dostojevski F.: Bele noci, Mali junak, posl. dr. Borštnik V.	broš. K 14—	vez. K 20—

13—15 snopič Cankar Ivan: Moje življenje	„ 18—	„ 24—
16 snopič Albrecht Iv.: Paberk iz Roza, koroške pravljice	„ 12—	„ 14—
17—18 snopič Kmetova Marija: Bilke, novele	„ 14—	„ 14—
19—23 snopič Anatol France: Kuhinja pri Kraljici Gosji	„ 34—	„ 40—
24 snopič Puškin A.: Pikova dama, prevel Dr. V. Borštnik	„ 12—	„ 32—
25—26 snopič Glaser J.: Slovenska narodna lirika	„ 28—	„ 32—
27—28 snopič Albrecht Iv. Malenkosti	„ 20—	„ 28—
29—30 snopič Kmetova: Helena	„ 24—	„ 28—

Brošure:

Carantanus: Koroška	K 10—
Vošnjak Dr. B.: Gospodstvo polje	„ 6—
Naša Istra, spisal Fr. Erjavec	„ 4—
Abditi: Problemi malega naroda	„ 8—
Alre: Jugoslovanska žena za narodno svobodo	„ 8—
V teh brošurah se obravnavajo naša življenska vprašanja, ki bi jih moral poznati vsak zaveden Slovenec!	

Mala pesmarica:

St. 1 Jenko Dav.: Što čutiš Srbije tužni	K 8—
2 pl. Zajc Iv.: Zrinsko - Frankopanska	„ 8—
3 Hajdrih A.: Slabo sveča je brela	„ 8—
4 „ „ Pod oknom	„ 4—
5 „ „ V sladkih sanjah	„ 4—
6 „ „ Jadransko morje	„ 8—
7 „ „ Pri oknu sva molče stonela	„ 8—
8 „ „ Slovo	„ 8—
9 P. Hug. Sattner: Pogled v nedolžno oko	„ 4—
10 „ „ Na planine	„ 8—
11 Hrabroslav Volarič: Zvečer (moški zbor z bariton solom).	„ 8—

Pevci, pevski zbori! Izdajo „Male pesmarice“ je „Zvezna knjigarna“ odpogla pomanjkanju po primerni in priročni zbirki najboljše pesmi. Naj ne bo slovenskega pevca brez „Male pesmarice“.

Vse te knjige se naročajo pri „Zvezni knjigarni“ v Ljubljani, Marijin trg 8, dobe pa se tudi v vseh podružnicah „Jugoslavije“ v Mariboru, Celju in Ptuj.

„ZVEZNA KNJIGARNA V LJUBLJANI“ Marijin trg 8.